

Št. 103

**DECEMBER
2014**

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

1 EUR

Polovico dobi prodajalec.

Številka prodajalca:

KRALJI ULICE

Odgovorna in izvršna urednica:

Mirjam Gostinčar

Tehnični urednik in oblikovanje:

Chris Hartke

Uredniški odbor:

Bojan Dekleva, Luna Jurančič Šribar, Jean Nikolić

Sodelavci uredništva:

Ana Breznik, Tomaž Golob, Tomislav Gruden - GTS, Gregor B. Hann,

Jakob Harisch, Jurij Kunaver, Peter Kvac, Barbara Jozelj, Žiga Novak

Grafična zasnova:

Karlo Medjugorac

Lektoriranje:

Mojca Pipan

Ilustracije:

Janne Karlsson, Nik Knez - posthumno, Janez Kompare, Laura Ličer,

Damjan Majkić, Lea Artist Mihalič, Severa, Tjaša Žurga Žabkar

Fotografiji na ovitku:

Nada Žgank

Tisk:

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Cena časopisa v ulični prodaji je 1 EUR.

V primeru pošiljanja časopisa po pošti je cena enega izvoda 2 EUR.

Letna naročnina za organizacije v Sloveniji znaša 24 EUR,
v tujini pa 48 EUR.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

E-pošta: info@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0510 0801 2105 010 odprt pri ABanki Vipava d. d.

SMS-KOMENTARNICA:

030 323 306

PRAVILA PRODAJE ČASOPISA KRALJI ULICE

Ker želimo, da bi časopis Kralji ulice lahko prodajalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev, je pomembno, da vsi skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Ko prodajalci prodajajo časopis Kralji ulice, namreč ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice. Doslej so bili naši prodajalci v javnosti zelo dobro sprejeti in so mnogi kupci pohvalili njihov pristop. Zelo si želimo, da tako ostane tudi v prihodnje, zato prodajalce in prodajalke prosimo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis Kralji ulice še bolj približati našim bralcem.

1. Časopis prodajam na miren in nevsiljiv način.
2. Drugim prodajalcem časopisa Kralji ulice izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do prodaje časopisa kot jaz.
3. Z drugimi prodajalci se miroljubno dogovarjam tudi glede lokacije prodaje.
4. Morebitne nesporazume rešujem na miroljuben način.
5. Med prodajanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.
6. Časopis prodajam po njegovi ceni in kupcev ne zavajam.
7. Med prodajo časopisa ne beračim.
8. Spoštujem odločitev kupca glede nakupa časopisa.
9. Med prodajo imam uradno izkaznico društva na vidnem mestu.

Če se prodajalec ne drži pravil prodaje, je na to najprej opomnjen s strani strokovnega delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do prodaje časopisa Kralji ulice. Prosim kupce, naj nam v uredništvo sporočijo morebitne kršitve zgornjih pravil! Zbiranje prispevkov za ponatis časopisa ni aktivnost društva, ampak je poskus zavedanja kupcev!

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev prispevkov

ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Mestna občina
Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Uvodnik:

LEP DECEMBRSKI POZDRAV!

foto: arhiv KU

Moj uvodnik najbrž ne bo najbolj tradicionalno decembrski ali vsem všeč, kar pa je za Kralje ulice običajno. Pisal bom skozi oči kralja ulice in aktivista za svet brez denarja, v katerem vsi živijo na najvišjem tehnološkem nivoju, imajo iste predispozicije in poleg tega živijo ekološko usmerjeno, torej s pomočjo ekonomije, osnovane na virih (sintropija - zmerno izkoriščanje naravnih virov in ohranjanje sožitja med človekom in naravo).

December je prepoznaven predvsem po dveh dogodkih, ki ju omenjam v nadaljevanju, k temu pa naj dodam še informacijo o ponovnem novem zagonu glasbene skupine Kraljev ulice. December je torej najbolj poznan po nazivu »veseli december«, ki pa je vse prej kot to, saj v tem času beležimo največ avtomobilskih nesreč, nasilja v družinah in samomorov (deli in vlada), obeležujemo pa tudi Kristusovo rojstvo. Kristus nas sicer uči vse kaj drugega, kot se danes dogaja. Kot še vsako leto bo Kraljem ulice v inspiracijo, zlasti kar se tiče pričakovanja Božička za vse generacije.

Čeprav nisem vernik, mi ravnavesje med dušo (srcem) in glavo, telesom ter prijetni in odkriti človeški odnosi, kjer je prostora za nesebičnost, neposesivnost, kreativnost in pomoč, veliko pomenijo. Predvsem več, kot vse maše sveta, kjer ljudje puščajo še tisto malo, kar imajo, namesto da bi se znebili posrednikov (cerkve) in se posvetili sami sebi ter eden drugemu.

Cerkve pa naj izvajajo, kar poučujejo, in naj ne kotirajo in špekulirajo na borzah. Če bi vsi delali kot Francišek in bi namenili premoženje za gradnjo planetarne civilizacije, bi bilo idealno.

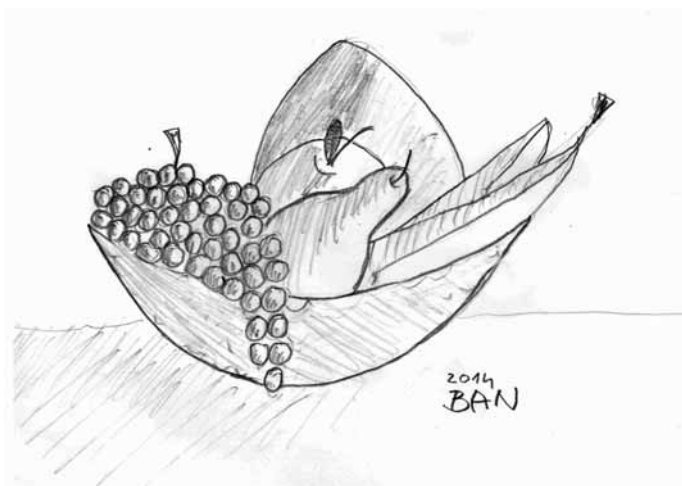
Naj dodam, da bo, dokler bomo vztrajali v monetarno-piramidnem sistemu, samo še slabše. Vedno je nekdo zgoraj in večina spodaj.

Vedno manj jih je na vrhu in vedno več spodaj.

Drugače pa se učite od vseh in se ne podrejte nikomur. Bodite sprememba, ki jo želite videti v svetu. Kar naredimo zase, z nami umre. Kar naredimo za druge in svet, ostane in postane nesmrtno.

Aleš Čelikovič

Mnenja izražena v uvodniku, ne predstavljajo nujno tudi mnenja uredništva.

Kazalo:

- 2 **UVODNIK**
- 3 **TO SEM JAZ**
- 5 **DRUŠTVO METANOIA IZ SARAJEVA**
- 6 **POGOVOR Z MINO ALEKSIĆ, PREDSEDNICO
BEOGRAJSKEGA DRUŠTVA PROSTOR**
- 8 **KRIŽARJEVA KOLUMNA**
- 9 **TATU ZGODBA**
- 10 **PROJEKT BANGLADEŠ - ŽIVLJENJE POLEG
ŽELEZNIŠKIH TIROV**
- 12 **NEKAJ CESTNIH**
- 13 **ANEKDOTE IZ PRODAJE**
- 14 **DOGODKI**
- 16 **ZGODBE O KOLESIH**
- 17 **SOL IN KOPER**
- 18 **AH, TA ZAVOD**
- 20 **GOSTUJOČI KOLUMNIST**
- 21 **KRALJICA IN KRALJICA**
- 22 **KRALJEVI RECENZOR**
- 24 **IZZA REŠETK**
- 25 **EHO IZ TOTEGA KONCA**
- 26 **PODPIRAM**
- 28 **BREZPLAČNE PRIREDITVE**
- 29 **OGLASNA DESKA**
- 30 **RAZVEDRILO**

To sem jaz:

EDIN

foto: Nada Žgank

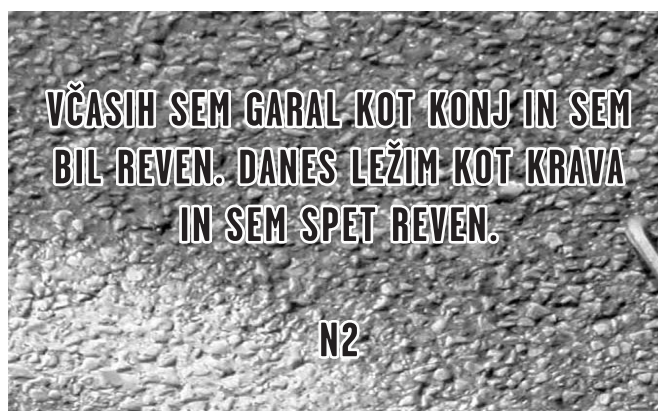
Sem Edin in v Ljubljani živim že 31 let. Trenutno bivam v zavetišču za brezdomce. Preživljam se s socialno pomočjo in s prodajo časopisa Kralji ulice. V življenju sem dal marsikaj skozi, tako dobrih kot slabih stvari. Sem »srečno« ločen, iz zakona imam hčerko, ki mi zelo veliko pomeni. Starši živijo v Bosni, sem ter tja jih obiščem. V zaporu sem preživel celih 8 let in 8 mesecev. Moram reči, da sem se tam fizično in psihično zelo spočil, saj sem imel vse; streho nad glavo in hrano, pri čemer mi ni mi bilo treba skrbeti, kako bom plačal stroške za stanovanje. Zunanji svet je veliko preveč napet. Zavedam se, da svojega življenjskega sloga ne bom nikoli spremenil, tak sem in tak bom ostal. Najbolje se počutim, ko sem sam svoj šef in najbolj mi odgovarja delo, kot je prodaja časopisa Kralji ulice, s čimer se da tudi dobro in pošteno zaslužiti. Prodaja je zame enostavno sproščujoča.

ZUNANJI SVET JE VELIKO PREVEČ NAPET. ZAVEDAM SE, DA SVOJEGA ŽIVLJENJSKEGA SLOGA NE BOM NIKOLI SPREMENIL, TAK SEM IN TAK BOM OSTAL.

03
KRALJI
ULICE

foto: Žigažaga

**VČASIH SEM GARAL KOT KONJ IN SEM
BIL REVEN. DANES LEŽIM KOT KRAVA
IN SEM SPET REVEN.**

N2

ONA

TRGALA SE JE S POVODCA:
»SAMO NE PO OBRAZU!« JE V GLUHO NOČ KRIČALA,
JE PADALO, BLAZNELA JE,
NAJRAJE V PEKEL BI ZBEŽALA.

NE MOREM VEČ, RAZVALINA SEM,
OGLEDALO NE LAŽE, GUBE KRIČIJO,
DA ME JE DOTOLKLA VRSTA PADCEV IN IZGUB,
KO PRESTRAŠENO SRCE ZAČUTIM, OČI SE ZASOLZIJO.

NE ZAVLAČUJTE, DA NE BO PREPOZNO,
KLIC NA POMOČ BO KMALU LE ŠE SPOMIN,
KO ODNEŠLI BOSTE ME SKOZI ZADNJA VRATA,
NE BO VEČ NE KLOFUT NE BREZUPNIH BOLEČIN.

KATARINA KALABA

ŽIVOŽILAVO DIHAM

ILUZIJE MRTVEGA PESNIKA,
ŽABOSPEV ZNANIH HOTENJ,
SPOTIKAJOČI SE STRAHUP,
NEČIMRNOSTI POLNE ZAPRAŠENE LAŽI,
PRESEKANI ČAS IZMIŠLJENEGA BOGA,
PREMET DAN TUJIH BEDENJ,
POKRADENI KROGI S PESKA,
KORAKAJO UMRLIH NASMEHI,
NA ROBU VOLČJEGA KLICA,
TREPETAVO GNEZDIM MODRINO.

ZDRAVKO KOKANOVIC

PADAM

na prag svojega dvoma
in venec marjetic
veni na moji glavi.

Sladek vonj izginja
z mojo prvo besedo
in v mislih odraščam
v žensko.

Padam v materino naročje ...
In dvom postane
sladek objem.

Karmiss

DRUŠTVO METANOIA IZ SARAJEVA TER DELAVNICE »SLIŠANJA GLASOV«

V juniju 2014 je v Sarajevu potekala delavnica o slšanju glasov (v nadaljevanju SG), ki sta jo skupaj organizirali društvo Metanoia iz Sarajeva in društvo Prostor iz Beograda v sodelovanju z izvajalci iz nevladne mednarodne organizacije/mreže Intervoice. O seminarju smo pisali v prejšnji številki Kraljev ulice, tu objavljamo intervju s predsednikom društva Metanoia Adijem Hasanbašićem, na naslednjih dveh straneh pa objavljamo intervju s predsednico društva Prostor iz Beograda.

foto: osebni arhiv Adija Hasanbašića

Lara: Kako doživljaš delavnice o slšanju glasov v Sarajevu?

Adi: To je prva predstavitev pristopa SG v Bosni in Hercegovini in sem zelo srečen, da smo končno vzpostavili sodelovanje z Intervoiceom. To je mednarodna mreža, ki podpira skupine SG v svetu. Sedaj smo tudi mi del tega. Vesel sem, da smo se povezali in da zdaj v Sarajevu poslušamo strokovnjake, ki delujejo na tem področju duševnega zdravja, torej na pristopu SG, že 10 ali 20 let. Sem sta prišli dve vrsti strokovnjakov: strokovnjaki po poklicu (»experts by profession«) in strokovnjaki po lastni izkušnji (»experts by experience«). Slobodanka Popović je terapevtka in je strokovnjakinja po poklicu. Rachel Waddingham pa je strokovnjakinja po lastni izkušnji, ker je prešla skozi različna ekstremna stanja zavesti, bila označena kot shizofrenik in je oseba, ki še dandanes sliši glasove in dela kot edukatorka in trenerka. In to je nekaj, kar v našem okolju ni tako pogosto, da bi šla oseba, ki ima težave v duševnem zdravju, v javnost in govorila o svojih izkušnjah. To nam je dragoceno. Prav tako cenimo, da z nami sodeluje naše partnersko društvo iz Beograda. Z njimi že tri leta izvajamo druge projekte in zdaj skupaj delamo na vzpostavitvi mreže SG v regiji. Pri

prijavah na delavnice se je pokazalo, da so najmanjši del ljudi, ki se zanimajo za to temo – psihiatri in psihologi, ki delajo v sistemu duševnega zdravja. Psihiatri še posebej, ker čutijo velik odpor in celo negirajo in ne upoštevajo ničesar, kar ni biomedicinski model pristopa k psihičnim težavam. Veseli me tudi, da so tukaj ljudje iz Sarajeva in iz Slovenije, Reke, Banje Luke, Beograda, iz Tuzle in drugih mest iz BiH. Sedaj so naši cilji spoznavanje s pristopom SG, mreženje in dogovarjanje o naslednjih korakih.

Rekel si strokovnjak po izkušnji. Kakšna pa je tvoja izkušnja? Kaj si študiral in kakšne so tvoje izkušnje glede tega, o čemer govorimo na teh delavnicah?

Sem diplomirani psiholog, gestalt terapevt v superviziji in eden od snovalcev in predsednik društva Metanoia. To je prvo društvo, ki ima v svojem poslanstvu destigmatizacijo in afirmacijo oseb, ki imajo psihosocialne težave. Pomembno se nam zdi, da govorijo o tem same osebe s težavami v duševnem zdravju in ne samo strokovnjaki, ki so vsevedni samo zato, ker so to prebrali v knjigah – da se o teh izkustvih govori v skupnosti. Ne na fakultetah, ampak v skupnosti. Tekom študija psihologije v Sarajevu sem bil zelo nezadovoljen s tem, kar je študij nudil, kar so mi prodajali kot psihologijo. Večina učnega načrta in večina delovnih mest, kjer delajo psihologi, je osnovana na kategorizaciji oseb ali na statistiki. V vsakem primeru so pomembne številke in ne ljudje. Moja izkušnja tekom študija psihologije govori o tem, da tam ni bilo človeka s svojo osebno izkušnjo, osebno zgodbo, imenom, biografijo in z vsemi neponovljivimi izkušnjami, ki jih je oseba doživela. Tako smo s kolegi, ki so bili enako nezadovoljni s študijem socialnega dela, pedagogike ... ustanovili društvo, ki se ukvarja z drugačnim pristopom, ki ni biomedicinski. Naš namen ni kategorizirati in stigmatizirati ljudi, ki imajo psihiatrično diagnozo ali kakršno koli drugo oznako. Pomembno je spoštovati in podpreti vsako izkušnjo, tudi če je nam nerazumljiva, ker je za dotično osebo stvarna. Zato želimo razvijati različne alternative in možnosti, med drugim psihoterapijo, pristop SG, pristop odprtega dialoga (»open dialogue approach«), vrstniško podporo v smislu skupin za samopomoč itd. Želimo, da bi javnost, strokovnjaki in uporabniki spoznali vse te možnosti in potem lahko sami izbirali, kaj je bolje za njih. Danes menijo, da je edini način obravnave oseb s težavami v duševnem

zdravju – psihofarmacija, predpisovanje zdravil, ter da ima ta tako pomembno mesto, da ni nobene druge alternative. Moje prepričanje je, da je ljudem treba zagotoviti možnost izbire. Tako se jim omogoči, da čutijo moč in vzpostavijo nadzor nad svojo usodo, da imajo možnost izbire, in da če ne uspe eno, lahko poskusijo drugo.

Kakšna je tvoja vizija za Metanoio?

Prva naloga Metanoie je, da obstane. V BiH je to za nevladno organizacijo, ki ni vpletena v politiko ali kakšno »mainstream« dejavnost, težko. Ljudje nas ne razumejo in nas ne želijo razumeti in nas namerno ne financirajo. Paradoksalno je, da donacije za projekte dobimo s strani tujih ambasad. Sedaj nas je 25, ki prostovoljno in brez plačila delujemo v Sarajevu in Banja Luki, in društvo nima nobenega zaposlenega. Vsekakor pa načrtujemo tudi, da bi v Sarajevu začeli s skupine SG. Trenutno imamo štiri programe, ki potekajo vzporedno.

Lahko malce opišeš te štiri programe?

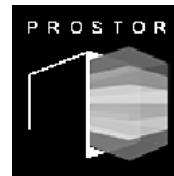
Prvi projekt je bil v bistvu ustanovitev in razvoj društva. Začel se je z radijsko oddajo Glas norosti v etru (»Glas ljudila u eteru«), ki se je začela leta 2010 v Zagrebu. Poanta te oddaje je, da jo vodijo, urejajo in usmerjajo osebe s psihiatrično izkušnjo. Take oddaje sedaj potekajo v Sarajevu, Banja Luki in kmalu bodo še v Beogradu. Druga dejavnost so organiziranje obiskov in predavanja tujih strokovnjakov iz polja duševnega zdravja, ki razvijajo drugačne pristope, kot je biomedicinski model v psihiatriji. Tam damo ljudem priložnost, da govorijo iz svoje osebne izkušnje. Tretja dejavnost je program, ki se imenuje Filmski večeri z Metanoio, na katerih prikazujemo dokumentarne filme s področja duševnega zdravja, imamo gosta in s publiko govorimo o videnem. Četrta dejavnost je razvoj pristopa SG.

Torej ste usmerjeni v skupnost. Kakšni so odzivi drugih, ki niso člani Metanoie? Se ti zdi, da jih s svojimi dejavnostmi dosežete?

Praviloma doživljamo zelo zelo pozitiven odziv ljudi, ki imajo svoje težave, ampak so dobili negativno izkušnjo s sistemom, zato vedo, o čem govorimo. Imamo tudi veliko podporo s strani psihoterapevtov in medijsko podporo v smislu, da nam omogočijo brezplačne objave. Vendar pa strokovnjaki, ki delajo v psihiatričnem sistemu, nimajo za naše dejavnosti nikakršnega razumevanja.

Intervju pripravila Lara Brglez

POGOVOR Z MINO ALEKSIĆ, PREDSEDNICO BEOGRAJSKEGA DRUŠTVA PROSTOR

06
KRALJI
ULICE

Bojan: Mina, kdo si ti? Kakšno bitje si ti?

Mina: Ha, ha, jaz sem Mina, neuradno pa me kličejo Paja. V resnici sem gozdna vila ..., no, to bi rada bila. Po poklicu sem slikarka in »art terapevtka«, v septembru končujem šolo art terapije v Italiji. Ustanovili smo društvo Prostor, ker smo hoteli izvajati kreativne delavnice z ljudmi, ki težko komunicirajo s seboj in z okolico, pa tudi z malimi otroki, ki jim je umetnost blizu. Najprej smo delali z ženskami, ki so bile žrtve trgovine z ljudmi ali nasilja v družini, potem smo delali z malimi otroki Romi, ki živijo na ulici, potem pa smo končali na psihiatriji. Tam smo videli, da uporabniki psihiatrije nimajo na voljo nobenih programov, da se tam stvari dogajajo povsem staromodno, da gre za veliko stopnjo institucionalizacije, da jih držijo pod ključem. Najprej smo izvajali delavnice z njimi v bolnici, kasneje pa smo dobili občinske prostore in smo svoje dejavnosti preselili v skupnost. Zdaj delamo tako, da te ljudi potegnemo iz bolnice, da pridejo k nam v skupnost in da tu vzpostavijo odnose z ljudmi, ki živijo zunaj. Že ves čas delamo v sodelovanju z uporabniki, ki so člani drugega društva Duša (Udruženje korisnika psihijatrijskih uslug DUŠA), teh je okrog 70, oni so naši stalni partnerji. Na delavnicah rišemo in izdelujemo predmete, ki jih potem nosimo na različna mesta, kjer se prodajajo. Delamo na tem, da bi jih njihovi avtorji sami prodajali in si tako pridobivali različne socialne veščine in seveda kaj zaslužili. Ves zaslužek ostane njim.

Kakšen pa je trg za take stvari? Se ti izdelki dejansko lahko prodajajo?

Ja, se prodajajo, ker to prodajamo na nekih lokacijah, ki so, da tako rečem – »urbane«. Tam so ljudje, ki so temu naklonjeni, ali so umetniki ali pa ljudje iz nevladnega sektorja. Oni prepoznavajo pomen našega dela, poleg tega pa so ti izdelki kvalitetni in vredni. Gre za uporabne predmete, kot so majice ali skodelice, tako da se prodajajo dobro. Uporabniki so zadovoljni, ko na primer nekdo zasluži 1000 din ... juhu!

Zdaj pa je društvo Prostor postalo eden od dveh soorganizatorjev te delavnice v Sarajevu o slišanju glasov (Hearing voices), na kateri se ravnokar nahajamo. S tem ste presegli okvire art terapije. Kaj je pripeljalo do tega?

Ha ha, ne vem, to se tudi jaz sprašujem. To se je zgodilo zato, ker smo spoznali, da smo že davno šli naprej od art terapije, da nismo več samo art terapevti. Jaz se z ljudmi vsakodnevno slišim, pomagam jim pri različnih stvareh, gremo skupaj v banko, organiziramo športne dneve, družimo se, in spoznala sem, da je moj cilj, da najdem nekaj, kar bi ljudem lahko pomagalo. Ker do zdaj je bilo lahko tako, da so prišli na kreativne delavnice in tam slikali, to je bilo super, potem pa so šli domov in se tam lahko le še najedli svojih zdravil in to je bilo vse. Da gredo spat in se naslednji dan morda spet prisilijo, da pridejo na naše delavnice. Če pa bi jim lahko ponudila delavnice slišanja glasov, kar bi bilo za naše okolje povsem revolucionarno, ker je pri nas vse osnovano samo na jemanju zdravil, bi jim lahko dala nekaj, s čimer bi si lahko sami pomagali in bi v teh samopomočnih skupinah lahko izmenjevali svoje izkušnje. Ker na delavnicah art terapije se ne ukvarjajo s svojimi glasovi in simptomi, ampak tam v glavnem bežijo od

foto: osebni arhiv Mine Aleksić

vsega tega. Nekateri tam slikajo lepe slike, drugi temačne, vsak ima svoj trip, a tam se nikoli nismo ukvarjali s tem, kakšni so njihovi glasovi, kakšne imajo vizije, kakšna prepričanja ... Tega nismo delali, ker sem se tudi jaz tega bala, ker nisem za to usposobljena, zdaj pa upam, da bi z delavnicami slišanja glasov ljudje dobili neko orodje, da bi se lahko s tem ukvarjali. **Ali to pomeni, da je bila art terapija, ki si se je učila, usmerjena samo na ustvarjanje, ne pa na odpiranje še drugih psihosocialnih tem?**

Obstajajo različni pristopi. Usposabljali so nas za individualno delo, kjer se ukvarjaš s simboliko v delih in z načini dela; jaz pa vem, da je ljudem, ki so šli skozi sistem psihiatrije, povsem odveč, da se z njimi pogovarjaš tako, na psihološki način, kaj kaka stvar v njihovem delu pomeni ali prikazuje. Zato se trudim, da z njimi delam tisto, kar si želijo in jim je všeč in kar jim polepša vsakdan. Prihajamo pa do tega, da če se ne soočimo s pravim problemom, ni napredka. Tako da se trudimo najti način, da bi se v zaščitenem in varnem okolju vseeno soočili s svojimi težavami. In še nekaj. Mene so učili klasične art terapije, torej dela z glasbo, likovnim ustvarjanjem, dramo itd. Jaz pa se želim ukvarjati z art terapijo, ki je usmerjena tudi v socialno akcijo, to je z art terapijo kot socialno akcijo. Pri delu z Romi in ženskami sem se naučila, da se v umetniškem ustvarjanju srečajo in ukvarjajo sami s seboj, a ko se informacije o tem razširijo in začnejo spreminjati skupnost in družbo, se zgodi ta socialna akcija. Tako da se ne da ločiti enega od drugega. A ta socialna akcija je meni glavni cilj dela.

Kje pa vidiš elemente socialne akcije pri samopomočnih skupinah za slišanje glasov?

Običajno se izvedejo javne kampanje o pristopu k slišanju glasov, da bi se v javnosti spremenil način dojemanja ljudi, ki slišijo glasove. Najpomembneje je, da se spremeni pogled na to pri družini in pri medicinskem osebju. Najbolj pomembno je, da človek dobi podporo, da se lahko aktivno ukvarja s seboj, ker je bil doslej popolnoma zavržen in odrinjen. Tako da je ta podpora potrebna, da bi skupine za slišanje glasov sploh lahko delovale. Ker sicer bi človek lahko hodil na skupino in se ukvarjal s svojimi glasovi, potem pa bi prišel domov, kjer bi mu rekli, da to ni dobro, ali pa k psihiatru, ki bi mu rekel, da to pomeni, da se mu stanje slabša. Cilj je torej, da se zgodi vzporedna sprememba, da človeka drugi ne bi sabotirali.

Kako pa je nastalo društvo Duša?

To se je zgodilo leta 2009 na pobudo nekega dolgoletnega pacienta psihiatrične bolnice, nekega profesorja psihologije in predsednika mednarodne mreže za pomoč (IAN). Imeli so idejo, da naj nastane društvo, ki bi ga vodili sami uporabniki psihiatričnih služb. V začetku so zaradi izredne stigmatiziranosti psihiatričnih bolnikov nasploh imeli težave pri pridobivanju sredstev in projektov, zdaj pa s pomočjo partnerskih organizacij počasi napredujejo. Mi vse projekte

pripravljamo in prijavljamo skupaj z njimi. Ker smo itak vse delali v partnerstvu in je veliko njihovih članov prihajalo na naše delavnice, mnogi pa so zainteresirani za sodelovanje na teh skupinah za slišanje glasov in bi se želeli usposablјati za to.

Kako ste financirani?

S tem je slabo. Stalno pritiskamo in se potegujemo za kake male donacije ali projekte. A vseeno smo lansko leto bili brez vsakih sredstev in smo vse delali prostovoljno oz. neplačano ... in komaj preživeli. Letos pa smo nekaj dobili od norveške ambasade. Zdaj pa se je v Srbiji začela reforma duševnega zdravja in so se zato donatorji za to temo malo bolj odprli.

Z Mino sva se nato pogovarjala še o sodelovanju med našim društvom Kralji ulice in društvom Prostor. Dogovorila sva se, da bi morda kak njihov umetnik objavljaj svoja dela (verjetno stripe) v Kraljih ulice in da razmišljamo o še drugih oblikah izmenjav in sodelovanja, ne nazadnje tudi pri delavnicah slišanja glasov.

Bojan Dekleva

PBS ALI POBIJTE SE MED SEBOJ

Glede na peripetije z bančnimi ustanovami sem - kot bi vsak logični državljani - iskal neko logično ustanovo. Tako sem po nasvetih prišel na PBS (Poštna banka Slovenije). Vse lepo in prav. Sprejeli so me. Podpisal sem pogodbo in to je bilo to.

Nekaj dni kasneje, ko bi moral na svojem CSD-ju predložiti pogodbo, je nisem našel. Nisem se kaj preveč vznemirjal in sem raje zavil na najbližjo pošto, kjer sem ta dan doživel prvi hladni tuš. Kljub dokumentom mi je ženska na šalterju osorno odgovorila, da mi številke mojega TRR-ja ne more dati, ker je nima. In kdo ima to številko? Kam mi bodo nakazali socialno pomoč? Tega ne ve in mi zato predlaga, naj najdem pogodbo. Šok! Ves siten in živčen sem šel na društvo Kralji ulice in se spovedal Tanji, ki je nemudoma šla z menoj na to isto pošto do iste ženske na istem šalterju. Ženska je bila osorna tudi do Tanje. Takrat sem pomislil, da nisem državljani Slovenije, ampak Osornolandije. Toda potem je svojo osornost delno omilila in predlagala, naj se pozanimam na sedežu PBS v Mariboru. Živim sicer v Ljubljani. Po telefonu sem končno dobil zvezo in potem nov šok. Človek na drugi strani slušalke me ne vidi, ne vidi niti mojih dokumentov, ki mu jih zrecitiram, on pa mi nazaj zrecitira številko mojega TRR-ja.

Verjemite, da mi takrat res ni bilo nič več jasno. Ampak v redu, zdaj imam številko s svinčnikom napisano na list papirja. Vendar kako naj to dokazujem na CSD-ju, kjer zahtevajo originalno pogodbo? Po telefonu dobim nasvet, naj grem na prvo pošto in podam zahtevek za dokaz o mojem TRR-ju.

Živčen upoštevam predlog, saj se mi že meša. In tam? Za šalterjem spet neka dama, ki me debelo pogleda. »To je brez veze. Vi živite od socialne podpore in za ta zahtevek boste morali plačati 8,40 EUR.«

Pa taka socialna država! Brezplačno mi lahko izroči le izpisek, da na svoj nov račun nisem nič prejel, in kot preganjan pes grem na center za socialno delo, kjer po dnevu letanja po Ljubljani vseeno vse uredim. Prodajmo že to Slovenijo, lažje bomo dihali.

Taubi

ONEMOGLI BOJEVNIK KRIŽA, 3., ZADNJI DEL

Sedim in v rokah držim ogromno skodelico čaja. Nič kaj ne diši po bezgu, niti po okusnem planinskem napitku ne. Počutim se, kakor bi v rokah držal časniki, v katerem ni ničesar, kar bi bilo vredno brati. Mukoma srknem nekaj kapljic toplih zelišč, se skremžim in jih skoraj izbljuvam. »Dokler ne popiješ, se ne premaknemo,« mi reče poveljnik omagancev in obenem kaže na čajnik, ki stoji na mizi, ter me tako opozori, da bljuvanje ne bo pomagalo, saj ga je na zalogi dovolj. Mračna skrb je že zdavnaj izpuhtela z mojega obraza, po njem je stekla le še kakšna solza iz utrujenih oči in tudi voda mi je že drla iz nosa. Ples krize se je začel. Naslednje tedne bi raje gazil po močvirju in se prebijal skozi blato in nesnago, kot plesal s tetko krizo. S prsti si zatisnem nos in pogoltnem vsebino skodelice. Naposled se lahko odpravimo. Ob meni je cela procesija, medtem ko hodimo proti jedilnici na zajtrk. V veliki svetli sobi se za obloženimi mizami gnete precejšnje število padlih, ki vstajajo. In večina jih zre vame. Spremljajo vsak moj gib, ko se tresoč usedem za mizo in naredim požirek mleka. »Jej,« mi veli starešina. Prav zanima me, če je kdaj živel kdo, ki je v takem stanju jedel. Ni še neznosno, vendar košček kruha vrtim med prsti in kot miška grizljam majhne kose. Ne morem jesti, medtem ko ostali grabijo po kruhu, maslu in marmeladi, kakor bi jih videli prvič v življenju. Zdaj mi je že jasno, da sem pod stražo treh soborcev, starešine in dveh pomagačev, ki se na dolžnosti dnevno izmenjujejo. Po jedi se odpravimo na delo. Strgal naj bi staro barvo s sten svinjaka in ga nato tudi prebelil. Naj vam poskusim opisati, kaj se dogaja s telesom, ki se čisti strupov in ostalih nesnag droge, medtem ko poskuša strgati stene svinjaka. V najmanjši meri se telo nekontrolirano trese, ne samo zaradi mraza. Mišice trzajo, zobje ti šklepetajo in telo se v mukah zvija, medtem ko poskušas izbljuvati še zadnjo kapljico žolča. Tudi če bi hudič v peklju zakuril vse kotle, ne bi bilo nič bolje. Ko mu služiš, je dela malo, udobja dovolj, le plačilo te lahko ubije. In mene je ubijalo. Z besedami težko opišem muke, ki sem jih prestajal, sedeč na prazni kanti za barve. Nisem mogel delati in do večera se je stanje samo še slabšalo. Ko zasije mesec, se prave torture šele začnejo. Po pravilih moraš iti spat, toda spanca od nikoder ni. Ko bi ubogi revež lahko vsaj mirno v postelji ležal in mentalno prebrodil vse, kar mu peklenšček navrže. Toda niti mira ni. V postelji je najbolj grozno. Kdor ne ve, kako je videti oseba, ki krizira, bi bil trdno prepričan, da si na smrt bolan. In v bistvu si. Odvisnost je bolezen in ne izbira. Na začetku nespametno izbiramo med fajn in prav, nato zbolimo. Razlogi za to so različni. Nihče se ne odloči »Jaz bom pijanec« ali pa »Jaz bom narkoman«. Ščasoma te posrka strašna tema in ko opaziš, da ti roke drhtijo, je že prepozno. Kot podnajemnik droge vzdržuješ svoje grehe, medtem ko ostali v hribih občudujejo razcvetele šmarnice. Da, noči sem se najbolj bal. Ni jim konca, ne njim ne mukam. Od nog do glave te zategne in vrže v zrak, kolikor si dolg in širok, nato te premetava in niti za trenutek ne moreš obmirovati. Med premetavanjem si na robu nočne omarice prebijem arkado. Trans, medtem ko se zavedaš, da ti lije iz glave slap krvi, je nepopisen. Podzavestno si z najbližjo majico pokriješ rano in nadaljuješ, kjer si ostal. »Ne morem več, nočem živeti v telesu, polnem droge,« mantraš, da se opogumljaš. Cele noči pozitivnih misli, ki v trenutku izginjajo v samokritiki in samopomilovanju, predvsem pa bolečini. Todesdroge* XYZ – trans v tvojem srcu, ne pozabi, ko vse bo mimo in se boš predal konzerviranemu

Tjaša Žurga Zabkar

življenju. Odvisno od posameznika. Kje sem ostal, aha? Ko posije prvi sončni žarek in te dan objame, se za trenutek priplazi olajšanje. In vse se ponovi. Mrtev in onemogel, kakor gost, ki je zadnji zapustil krčmo, blodiš, včasih haluciniraš, tudi smrtni primeri niso izjema. Dan, čaj 6x na dan, noč, dan, čaj, noč, trpljenje, bolečina ... v nedogled. Vmes se zgodi marsikaj impulzivnega, saj si napet, siten in razborit. Moja izkušnja se je zaključila, ko sem po dobrih 21 dneh zaspal za cele štiri ure. Občutek se lahko enači z osvojitvijo Mount Everesta, prepričan sem. Adrenalin, svoboda, svež zrak ... V teh dobrih treh tednih sem nezavedno na trenutke padal v nezavest ali neke vrste trans, toda zares spal nisem. Slab mesec sem potreboval, da se je telo na suho očistilo umazanije. Vsem križarjem, ki se bojujete sem ter tja, ob vikendih, ali šele preizkušate svoje orožje, bi rad rekel le: Ni vredno, ne moreš zmagati. Ko boste spoznali tenak nasmeh droge, bo prepozno. Poleg tega, da si boste naredili neizmerno škodo, boste za vedno ranjeni. Morda je le čas tisti, ki jih lahko vsaj delno zaceli. Vendar nikoli več ne boste Fred, stari prijatelj z ulice, šole, službe. Ni pravljice. Vse najslabše lastnosti vam bo droga potencirala in iz vas naredila robota, sprogramiranega zadovoljevati svoje potrebe, svojo lačno kri. Ko sem preživel to sranje, sem postal precej vzoren rezident komune. Sprva sem seveda spal, kolikor je bilo dovoljeno (max 7 ur). In potem je bilo ...

*iz nemščine: smrtonosna droga

TATU ZGODBA

... sega že kar precej v preteklost, tetovaže pa so mi že od nekdaj všeč. Iz istega razloga sem delala v trgovnici, kjer delajo s pirsingi in tetovirajo. Narediti sem si ga želela že kar nekaj časa in končno je prišel trenutek, ko sem se napotila v tatu salon. Risbo sem izrisala kar sama, a jo je tetovator nekako prilagodil. To mi že takrat ni bilo in mi še vedno ni všeč, saj sem modna oblikovalka in me zmoti vsaka mala napaka ali detajl, ki je drugim sicer neviden ali pa ga niti ne opazijo. Pač stremim k perfekcionizmu. Po naravi sem natančna, lahko bi rekli tudi dlakoepska. Pa saj s tem ni nič narobe, ravno obratno, kajne?!

Tatu, ki ga nosim, predstavlja žensko, ki je pol angel, pol demon, recimo, da ponazarja mene v dobrem in slabem. Rada imam črno-bele izvedbe, zato sem ostala pri tej tehniki. Naj povem še, da tetoviranje ne boli, kot meni večina, malce pa vseeno mora. Taka je pač cena za lepoto. Cenovno mi je izdelava vzela 350 evrov ...

Tatuji, vsaj zame, pomenijo svojevrsten okras telesu, ki nekaj pove o človeku, zato komaj čakam, da si dam narediti novega ...

Zdaj pa se od vas poslavljam in grem novim tatu dogodivščinam naproti. Vrtinec me že nese in srka vase, tako da se poslavljam in komaj čakam, da zajadram vanj ...

Anaja Jankovec

foto: Ziga Zaga

09
KRALJI
ULICE

GREH JE

iskati srečo v ograji,
spati stoje
in si priznati,
da nisi konj.

In ko ostroge pritiskajo
na tvojo senco,
je greh le to,
da si sam.

Laž rezgeta,
reže silno temo
in tiho šepeta,
ko sonce
dela senco.

In veš, da je prepozno,
da bi zdirjal v prepad.

Karmiss

ZAKAJ SMO ŽALOSTNI, TUDI ČE SIJE SONCE, TUDI ČE IMAMO
DENAR, TUDI ČE SMO ZDRAVI?

ZAKAJ PA SMO VESELI, TUDI ČE PADA DEŽ, TUDI ČE NIMAMO
DENARJA, TUDI ČE NAS BOLI ZOB?

VSE JE SKRITO V VPRAŠANJU, KAJ PRIČAKUJEMO. MANJ
KO PRIČAKUJEMO, VEČ MOŽNOSTI JE, DA BOMO VESELI. JAZ
PRIČAKUJEM, DA BOM ŽIVEL DO SMRTI, PA DA BOM S KOM,
KI ME IMA RAD, DELIL SOLZE IN SMEH. ŽIVIM ZASE, ZA SINA,
ŽENO, MAMO IN PRIJATELJE. POČUTIM SE KOT OTROK, KI PROSI
OČETA, DA MU KUPI LIZIKO, ČEPRAV JIH JE POLIZAL ŽE DESET.
STAR SEM ŽE, PA BI ŠE VSEENO RAD VIDEL, SLIŠAL, ČUTIL
KOT PRI DVAJSETIH. PO ENI STRANI IMAM LEPE SPOMINE NA
MLADOST, PO DRUGI PLATI PA ŽIVIM LAŽJE, KER IMAM ZELO
SKROMNE ŽELJE.

KAVICA

PROJEKT BANGLADEŠ - ŽIVLJENJE POLEG ŽELEZNIŠKIH TIROV

Projekt Dhaka je vsekakor nekaj posebnega. Čeprav je trajanje omejeno na vsega skupaj tri mesece, se ukvarja s pomembnimi socialnimi vprašanji v Dhaki, Bangladešu. Pobudnika projekta Martijn Crowe, umetnik in kreativni direktor umetniškega studia The Faketory, in umetnik Ronald Merkesteyn, sta pri njegovi izvedbi sodelovala z več kot petdesetimi organizacijami, šolami in študenti, sirotišnico, univerzitetnimi profesorji in lokalnimi umetniki. Vse naštetje namreč družijo vprašanje: Kaj prispevaš k svetu? Umetnika želita svetu predstaviti raznolik obraz Dhake, zato sta tekom projekta spoznavala brezdomne, voznike rikš, starejše, skratka ljudi z roba. Naloge sta se lotila predvsem zato, da bi dvignila zavest in odgovornost. V ta namen sta prislughnila ljudem, ki jih večinoma ni slišati, nista pa spregledala niti obrazov, ki so podobno prezrti. Zanimalo ju je, če obstaja pot ven, in s tem seveda ustrezna, ali kakršna koli rešitev.

Tega jutra nas taksist Raj pelje k Emranu, ki bo naš vodič in prevajalec. Dogovorjeni smo pri stojnici s čaji v neposredni bližini doma. Dobrodošlico nam izreče kar lastnik sam, ponudi nam svež čaj iz kotlička, ki brbota na ognju cel dan. Emran prizna, da se v tej provizorični čajnici pogosto zadržuje, zakaj, ne bi vedel. Verjetno je kriva atmosfera. Fantje z ulice takoj opazijo najinega plavolaslega sina Seta in ga povabijo k igri, lastnik čajnice pa jih, kot je to v navadi, skuša odgnati. Z Emranom se pogovarjamo o dnevu, ki je pred nami, in tuhtamo na kak način se bomo nevsiljivo približali in v

nadaljevanju intervjuvali brezdomne. Kdo sploh ustreza definiciji brezdomca? Eni takih so nedvomno ljudje, ki živijo vzdolž železniške proge v miniaturnih kočah iz plastike ali lesa. Nekateri bivajo tam že 15 in celo 20 let. No, v te konce se imamo namen odpraviti in z njimi preživeti nekaj časa. Ko dospemo na cilj, opazimo ljudi, ki s sabo nosijo hrano s tržnice. Naprej ni več trgovin, zamenjajo jih drobne jame, nekakšni vhodi v podzemlje, ki se nizajo vzdolž železnice. Ustavimo se v prvi čajnici in se posedemo za plastično zaveso, ki je takoj pri vhodu nameščena v čast ramadanu. Od zunaj nas nepremično opazuje skupina fantov in deklet, žensk z otroki in nekaj moških. Nekateri izmed njih se izkažejo za pogumnejše, sprašujejo nas po imenih. Lastnik čajnice Emranu razloži, da tu živi z ženo in najmlajšim sinom 15 let. Postiljejo si kar na lesenih deskah, točno na mestu, kjer je čajnica. Starejši sin živi z njegovo materjo v vasi zunaj Dhake, tu zanj pač ni prostora. Medtem, ko pijemo čaj, Martin fotografira.

Odločimo se, da se malce razgledamo naokoli. Emran znenada počepne, da bi lažje spregovoril z gospo, ki se nahaja v ozkem prostoru v tleh. Pogled v notranjost je omejen in mrak nam pri tem ni v nikakršno pomoč. Pravzaprav je ravno nasprotno. Povabljeni smo, da vstopimo, zato pristanem. V poltemi s skrajnim naporom izluščim postavo priletne ženske, ki čepi na lesenih deskah, nameščenih le meter od peščenih tal. Vse je videti presenetljivo čisto, za pregrado pa je še več lesenih desk, ki očitno ločujejo miniaturno sobico, v

kateri spi mlajši moški. Ženska mi z roko nakaže kuhinjski prostorček. Emranu prišepne, da je to njen dom že zadnjih 20 let, preseneti pa me, da jih ona sicer šteje (samo) 45, prisodila bi ji jih namreč vsaj še enkrat toliko.

Iz množice, ki se je v tem času zbrala pred zasilnim domovanjem, pristopi možakar, ki ga zanima, iz katerega dela Anglije prihajamo. Povabi nas v svoje domovanje in nam zaupa nekaj o sebi, med drugim tudi, da je pred kratkim dopolnil 50 let in dela kot varnostnik. Menda je iz tega razloga precej vpleten v politiko. Tu prebiva že skoraj polovico svojega življenja. Ko sedimo pred njegovo kolibo, se okoli nas zbere več ljudi, ki si želijo dotakniti Seta in ki nas radovedno motrijo. Emran prevaja njihovo zgodbo. Ta govori o tujcih, ki so prišli v te kraje že precej pred nami in naredili veliko različnih fotografij, zlasti njihovih portretov. Sebe so tako kasneje lahko občudovali v čisto pravih časopisih. Nekdo iz skupine je mnenja, da imajo profit od tega le tujci, zakaj ga ne bi imeli tudi oni? Nekdo drug temu oporeka, zdi se mu, da bi bilo pravzaprav nemogoče izplačati vse reveže v Bangladešu. Ko ga posnamemo, se rokujemo in napotimo do tračnic. Pri tem se skrbno umikamo vlakom, ki brzijo mimo.

Sabya van Elswijk

Več informaciji najdete tudi na:
www.thefaketory.org in
www.bangladesh-theproject.com

Ambia Began, 30 let

foto: Martijn Crowe

Halimi iz okrožja Narsingdi, 45 let

Muhammad Akter Hossin, 50 let

foto: Martijn Crowe

NEVID(E)NA LUBLANA - BOŽIČNA TURA PO BREZDOMNI LJUBLJANI

MEDGENERACIJSKI, DRUŽINSKI POPUSTI!

Pričarajte si pravo cestno božično vzdušje in v družbi bližnjih pokukajte v Nevid(e)no Lublano.

Zagotovljen bo mraz, zgodnja tema, mesto Ljubljana pa bo poskrbelo za popestritev tur z uličnim okrasjem. Glede na to, da je bila prejšnja zima blaga, se tokrat pripravljamo na nižje temperature. Zato bomo samo za vas pripravili topel čaj, da bi se ture zaključile čim manj tragično.

Božični čas je čas pretiranega obdarovanja, zato so na turi dobrodošle vaše božično-cestne zgodbe in darila, ki jih ne potrebujete več. Prinesite jih s sabo in izmenjajte z ostalimi obiskovalci ali mimoidočimi.

V času božiča je zaželeno, da bivamo s svojci, starimi in mladimi. Zato imamo za vas posebno medgeneracijsko akcijo: **Tura gratis** za vse pod 3 in nad 85 letom starosti. Za ostale je prostovoljni prispevek za turo 8 € za odrasle zaposlene in 6 € za študente, upokoјence, brezposelne in dijake.

Tura traja do dve uri, odvisno od želja obiskovalcev. Skupine so majhne, od 4 do 9 oseb, kar omogoča varen in intimen prostor za vsa vprašanja.

Predvideni termini so 3. 12. ob 15:00, 10. 12. ob 10:30 in 17. 12. ob 15:00. Če vam čas ture ne ustreza, nam pišite in bomo skupaj poiskali drug termin. V primeru ekstremno slabega vremena se tura prestavi.

Prijave in informacije na mail: www.ture@kraljiulice.org

Milka in Irena

foto: Milka

NEVIDENA LUBLANA S ŠTUDENTI

Zadnjič smo se spet podali na pot slehernega socialno izključenega borca za življenje in dostojanstvo v sklopu tur, ki jih vodimo tisti, ki smo okusili spremembe, tako socialne kot kulturno-politične. Študentke socialne pedagogike so se spoznale z delom, ki ga bodo opravljale. Da bodo vzgajale ljudi, ki bodo moralno vladali sebi in drugim. Pot nas je popeljala po ulicah in kotičkih, v katerih je vsak dan vedno več ljudi. Poleg tega smo predelali misli in izkušnje, ki pridejo z roko v roki, ko jih posamezniki premeljejo na svoji poti čez dan in noč.

Kot vsaka druga zgodba je tudi vsaka tura edinstvena. Sto teles, sto čudes. Vsebina se dogaja sproti, spontano. Pa saj še sam ne vem, kaj naj pričakujem od vremena in terena.

Tomislav Gruden - GTS

ZGODBA O ..., 17. DEL

Glas o don Pierinu in njegovi komuni ni mogel ostati zgolj znotraj italijanskih meja. Kot požar se je razplamtel po vsej Evropi. Pa ni bil don Pierino tisti, ki bi iskal Evropo, pač pa je Evropa poiskala njega. Problem droge že tako ni le italijanski problem, ampak je problem celotnega sveta. Če pa se želimo boriti proti drogi, je za borce najboljše poiskati tiste, ki ta boj do neke mere že obvladajo. Prvi, ki so potrkali na don Pierinova vrata, so bili španski frančiškani. Kako jih je don Pierino sprejel, ne vem. Bilo mu je vsekakor v čast in ponos, da zanj vedo tudi inozemci. Toda kako naj se gre komuno v tujini? Ne, jezik ni bil problem. Sicer pa je španski zelo podoben italijanskemu. Trši oreh je bila mentaliteta ljudi, ki jim nista jasna način in program dela komune. Zato se je don Pierino najprej usedel s svojimi fanti Italijani in njih vprašal za mnenje.

Seveda so ga vsi podprli in nagovarjali, naj prošnji ugodi in gre v Španijo, v Albacete. Kot vedno je prislulnil

besedam svojih sinov in leta 1987 v Španiji odprl prvi center Molino de Sierra. Temu centru so kasneje sledili še drugi. Na kakšen način? Z izkušnjami, ki jih je imel, je določil tri fante iz Italije, ki so odpotovali v Španijo in odprli center. Bili so prva pomoč mladim Špancem, da so ti dojeli, zakaj gre in tudi, kako se mora v komuni delati in živeti. Šele potem so lahko začeli samostojno pot v španskih komunah, ki so podobno kot v Italiji številčno hitro narasle. Pa ne le komune, tudi fantov je bilo že na začetku ogromno, tako da jih je nekaj odšlo v italijanske centre. Komuna se je začela internacionalizirati. Don Pierino je s tem naredil še en korak naprej. V kateri smeri? Verjamem, da je v trenutkih samote ves čas imel v mislih napredek Skupnosti Srečanje. Vendar verjamem, da se mu ni niti sanjalo, kolikšen domet imata njegovo delo in poslanstvo.

Taubi

Lea Artist Mihalič

NEK AJ

cestnih

NESREČEN

Naj me strela!
Brez ficka ne morem parkirati
noge pred šank,
rad bi zvrnil šilce močnega,
rad bi koga objel,
lačen in žejen nežnih dotikov
sem na žalost doumel:
umazan in smrdljiv,
zlepljenih las in črnih nohtov
nisem sam sebi v ponos,
bežijo od mene, roke tiščijo v žep,
stojim na cesti reven in bos.

Katarina Kalaba

NEKOČ

Nekoč, nazaj že dolgo tega,
prijokal fantič je na svet,
drugačen se je on rodil,
zato ga starš je zapustil.
Ljubezen in kruh je iskal pri ljudeh,
mnogim bil je v posmeh,
bolečino je hotel prebolet,
zato alkohol je vzel v svoj svet.
Je delal tu, je delal tam,
vendar bil je vedno sam,
ker živel je kar tako,
se mu godilo je slabo.
Nekateri smo ga spoštovali,
mu dali jesti, ga oprali,
so drugi se mu le smejali,
modre nauke mu dajali.
Da od naukov ne moreš živeti,
to ve vsak, ne le kmet,
svet naš se pač tako vrti,
da lahko boš jutri revež ti.

Natalija

PRODAJAM ...

Prodajam nasmeške in solze, solz
nihče ne mara, zato jih bom obdržal
zase. Smejijo pa se radi vsi. Torej bom
nasmeš podražil. Smejimo se lahko
marsičemu. Svoji ali pa tuji
neumnosti. Včasih je situacija za
zjokat, pa je bolj zdravo, da se
smejimo. No, res da se na pogrebu ne
smejimo. Celo jokamo se. Ko pa je
pogreba konec, gremo na sedmino pa
se jokamo in smejimo. Truplo zgine,
duša pa gre v veselje. Al pa ne? Če
ima naš narod dušo, bi narod z dušo
vred poslal na zdravljenje v
ljubljske toplice.

Kavica

ALKOSTRAS

Uuu, to je dobro,
dobro za umret,
pijača, da te udari, dotolče,
ne moreš na posvet,
ker se na nogah držati se ne moreš.
Piješ, piješ, pa še piješ ...
Ljubezen, da te dotolče, oh, ja, oh,
do konca in še naprej,
naprej, ja, še naprej ...
O, moja draga, udari me,
vsaj še enkrat, enkrat, dvakrat,
vse ti dam, samo udari me.
Tolci me ... ne dam se še ...,
čprav sem že pod tabo,
daj mi še, daj mi še, ne dam se še.
Jutri je čas za novi ritem, ritem,
ritem za alkostrast.

Zupan Jani

VPRAŠANJA

Kakšen bo prihodnji dan,
radi vedeli bi.
A kaj ko tega nihče ne ve,
ljudje radi vedeli bi,
jutri pomemben je
in danes prav tako.

V upanju na boljše dni
le danes da preživim
in se jutra ne bojim,
cilj je, da preživim.

Ero

KAR SLEDI

Pogled mirko oko, črna noč,
daleč pred mano sonce, tam nekje.
Črna noč, lepa dama, bobni samote,
zamolkel ritem, vedno isti, žalostni zvoki
Smrt - lepota črne noči,
plesalka zamolkega ritma, vitka dama.
Vesetje - nagajiv striček svetlih oči, belih dni,
prijatelj sonca, tam nekje ...
Sreča lepa dama, kje, tam nekje.
Vlak, peljem se, skozi tunel,
tema - vem kam!

Dr. (posthumno)

IZPOVED BREZDOMCA

Odločila sem se narediti intervju z eno
izmed tisočih brezdomnih oseb.

Kako ti je ime?

M.

Koliko si star/a?

58 let.

Kakšno izobrazbo imaš?

Sem monter ogrevalnih sistemov.

Koliko delovne dobe imaš?

Med 24 in 26 let. Delal sem v tujini in
Sloveniji.

Kaj se ti je zgodilo tako hudega, da si
končal na cesti?

6 let sem živel v izvenzakonski skupnosti
z žensko, ki je bila lastnica stanovanja.
Želel sem iti nazaj v tujino načasno
delo v Avstrijo preko ptujskega podjetja,
nakar sem bil vržen na cesto in zbolel -
hudo vnetje sinusov. Bivša partnerka
ima hčerko in vnukinjo, ki sta se odločili,
da zamenjata ključavnico v stanovanju,
kjer sem živel. Ostal sem brez vsega -
dokumentov, oblačil ...

Moja partnerka je bila dementna oseba,
skrivala je neplačane položnice v omari
in torbici. Jaz pa sem postal krivec, da
niso bile plačane, vsaj po prepričanju
njene hčere ... Pravi razlog je bil, da se
me je želela znebiti, saj namerava
vnukinja dobiti stanovanje. Prej se je ves
čas pritoževala zaradi prevelike
najemnine, ki je znašala 350 evrov.

Skupaj z vnukinjo sta se bali, da bi moja
partnerka zapustila stanovanje meni,
kar je tudi nameravala, a sta ji to
preprečili, njo pa dali v upokojenski dom.
Mene sta postavili na cesto in nama
preprečili vsakršne stike. Sedaj sem pod
milim nebom, brez osnovnih sredstev za
preživljanje in garderobe in ne morem iti
v tujino na delo.

Si odvisen od alkohola, droge ali
drugih substanc?

Ne pijem alkohola, pijem le kavo in
kadim cigarete.

Kako se misliš izkupati iz nenaklonjene situacije, kakšen je tvoj cilj?

Nazaj želim pridobiti svojo lastnino in si poiskati delo. Zato prosim drage bralke in bralce, da mi, ko boste prebrali mojo zgodbo, sporočite, če ste mi pripravljeni oddati sobo. Pokličete lahko na številko društva Kralji ulice: 059 022 503. Pogoji, da dobim delo, je seveda soba. Pripravljen sem nuditi pomoč v gospodinjstvu in tudi kje drugje, pa tudi popravila na domu. Ker imam poklic obrtnika (monter vodovodne naprave), lahko vso skrb prepustite meni. Upam, da bom zopet zdrav. V pričakovanju rešitve, vas – dragi bralci in bralke – lepo pozdravljam.

Moj sogovornik je videti urejen in skrben človek, tudi pošten. Nostalgichen, vesele narave, ki v prihodnost gleda pozitivno.

Smiljana

ANEKDOTE IZ PRODAJE

378

Med prodajo časopisa se zgodi veliko zanimivih stvari, tako dobrih kot slabih. Sama si s prodajo pomagam pri plačevanju stroškov bivanja, a marsikdo tega ne razume. Veliko ljudi meni, da so vsi prodajalci pijanci. Zato me je toliko bolj razveselilo, da sem prejšnji mesec spoznala gospo iz Švice, ki je razumela mojo situacijo. Podprla me je z vzpodbudnimi besedami in mi kupila malico (dve sirovi štručki), na koncu pa mi je za časopis plačala celih 5 €, kar je zame kar veliko denarja. Sicer iščem službo in že kar nekaj ljudi na cesti mi jo je ponudilo, potem pa me niso hoteli vzeti ali mi dati telefonske številke, ali pa me niso poklicali. Ne glede na lepe in slabe izkušnje je prodaja časopisa zanimivo delo in dober način, da si pomagam preživeti, dokler ne najdem službe. Hvala vsem kupcem in prijaznim mimoidočim!

Leah

STARJ IN NOVI KRALJI

Velikokrat se zgodi, da proti koncu meseca zmanjka revij za tekoči mesec. Med Kralji

zato slišim pritožbe, določeni prodajalci pa tisti dan ali dva celo ne prodajajo. Priznam, tudi sam bi raje videl, da imam v rokah Kralje iz tekočega meseca, a nikjer ne piše in tudi ni nobenega zagotovila, da bo zato prodaja dobro šla. Tako se mi je zadnjič zgodilo, da sem v dveh urah prodal vseh osem starih Kraljev, prej pa sem imel probleme s prodajo novih, ki nikakor niso šli v obtok. V vsakem primeru imam v rokah isto »robo«. Mi je pa prišlo na misel še nekaj. Na svetu se imaš lahko zelo dobro, tudi ko nimaš nič ali pa vsaj zelo malo. Svet je lep,

Stripi

DELAT PEJT!

Včeraj je med prodajo časopisa k meni stopil gospod, ki mi je predlagal, naj grem raje delat. Odločno sem mu odgovorila, da je to, kar pravkar počnem, prav tako delo. Dotični mi je še predlagal, naj raje ne iščem izgovorov, ker je dela, kolikor ga hočeš. Moram priznati, da so me tovrstne izjave včasih močno prizadele, včeraj pa popolnoma nič.

Tanč

STRANKA IMA VEDNO PRAV?

Običajni odgovor je da, vendar je to odgovor, ki zadeva vrednoto, ta pa izhaja iz morale. Morala sega zelo globoko v moralno problematiko in takšna zadeva se seveda zelo močno dotika tudi našega načina oziroma našega izražanja. Mi delujemo, mi nismo pasivni, mi sporočamo skozi pisno obliko ali pa tudi skozi neposreden način, kadar in kakor se pač izražamo tudi tedaj, ko prodajamo časopis Kralji ulice. Dragi bralci, sami veste, da smo med sabo včasih kar precej različni, a to še ne pomeni, da smo a priori čudaki. Biti čuden izhaja iz nerazumevanja, češ da bi moralo biti vedno tako, kot mislim(o), jaz in vi. In kdo sem jaz, kdo smo mi, kadar se potihoma skušamo postaviti v središče oziroma dokazati svoj prav. Kaj pa če se motim(o)? To se zgodi, kadar preveč zagnano skušamo interpretirati neko zadevo, ki je lahko čisto realna, in to ravno zato, ker kadar neka oseba prodaja časopis in deluje ali pa tudi dejansko je motena (ker je odvisna od opojnih substanc) ... A dajte no, lepo vas prosim, se splača to osebo primerjati, jo ukalupiti z nekom, ki ni odvisen niti od alkohola niti od drog? Je mar samo zaradi te psihopatske osebnosti, ki stranki deluje preveč agresivno, edini verodostojni odgovor, odgovor dobre

stranke ta, da smo vsi prodajalci zasvojeni, da sodimo v isti koš?! Ne bom rekel, od kje izhaja to moje razmišljanje, a žal moram reči, da je prišlo do tega, da sem v strankinih očeh postal dobesedno odpisan. Poglejte, drage stranke, do fizičnega bolnika smo tolerantni, do psihičnega pacienta pa žal ne. Zakaj je tako? Mislim, da zato, ker se med seboj srečujemo na mnogo bolj prefinjenem nivoju, in to je psihologija, ne pa fizična dejavnost. Telovadba ni bistvena, pač pa je notranja inteligenca. Biti napet in zasvojen od alkohola in močnih opojnih sredstev – to je kemijski proces. Biti »napet« od morale pa je drugačna zasvojenost, ampak če je preveč skoncentrirana, intenzivno nakopičena, lahko postane prav pogubna ter zelo razdiralna. Oseba se res lahko razočara, do takšne stopnje, da lahko poseže tudi po alkoholu in celo za mamili. Ja, zanimivo – nekdo se bo do pacienta, ki boleha na primer zaradi običajne vročine, zelo vpljudno vedel, do nekoga, ki pa je zadet od alkohola ali drog, pa bo postal izredno piker in bo šel celo tako daleč, da bo vse spravil v isti koš. Drage, predrage stranke, ne obsojam vas, ker vas nujno potrebujem, vendar me je stranka, ki me ne pozna, vrgla v isti koš! Skrajni čas je, da se nehamo medsebojno obtoževati, da prenehamo s pranjem umazanega perila. Umazanija ni enostranska, saj skupaj igramo igro, ki spominja na pingpong. V njej ni dobra potegniti niti daljšega niti krajšega konca, ker oba potega potapljata barko. Nujno potrebna je obojestranska ozaveščenost, upoštevanje ravnovesja med dvema alternativama. Obe komponenti bi morali biti v medsebojni koheziji, v privlačnosti, saj je resnica ta, da se potrebujemo in vseskozi učimo. Sam sem trezen, vendar se tudi z obsedenci zelo dobro razumem. Pravzaprav nočem dokazati, da je ta trditev edina prava in resnična. Če nekaj trdim, če pravim, da ima nekdo drugi prav, če to govorim nekomu drugemu, je čisto možno, da govorim ravno tebi, ki to berš. Biti direkten ni vedno dobro, ker resnica boli. Seveda se je zato precej lažje učiti na napakah drugih, kot pa jih osebno izkusiti. Zato ne bi rad navajal podrobnosti, a morda se lahko dotična stranka še kako dobro zave in se v tem prispevku tudi spozna.

Prodajalec KU

OBRAČUN OPOLDAN ČETRTO LETO

Letošnja oktobrska dražba pa je bila nekaj posebnega. Nismo samo dražili svoje robe, ampak so pri Hiši športa, kjer gostujemo vsako leto, pripravili še spremljevalni program. Nič ni manjkalo; od petja do športa. Pridružili so se nam znani športni klubi* in podprli dražbo z donacijami svojih predmetov. Zapela nam je Neža Kirn, s spremljevalcem Žanom na kitari, zaigral Vladimir Ušaj, zaplesale navijačice plesne skupine Zmajčice. Manjkala ni niti predstavitev Twirlinga. Vrhunski nogometaši iz vrst Kraljev ulice so se pomerili z vrhunskimi športniki iz vrst policije, Sebastjan Cimerotič pa je pripravil nogometni poligon. Ako ste slučajno neupravičeno manjkali, pa

še nekaj fotografij za gušt in nasvidenje naslednje leto ob istem času na istem placu.

Vsa na dražbi zbrana sredstva smo namenili zaposlovanju brezdomnih in ostalih socialno izključenih ljudi ter razvoju projekta Posredovalnice rabljenih predmetov.

Jean in Luna

* NK Olimpija Ljubljana, Rokometni klub Krim, ACH Volley, HDD Telemach Olimpija, Union Olimpija, KD Rog ženska ekipa. Zahvala za podporo pri pripravi dražbe gre tudi našemu neutrudnemu podporniku Jaki Prijatelju iz Carniole Antique.

014
KRALJI
ULICE

V našem kolektivu odkrivamo skrite talente

foto: Jean Nikolić

foto: Jean Nikolić

Zbrano občinstvo v pričakovanju

foto: Jean Nikolić

Jan v akciji

Glasbenik Vladimir Ušaj

foto: Jean Nikolić

foto: Jaka Prijatelj

Poleg ostalih znanih oseb smo med udeleženci naše dražbe opazili tudi Supermana. G. Clark je svojo človeško preobleko pustil doma in se pojavil vsakdanje kot superjunak.

DAN ODPRTIH VRAT ZAVETIŠČA ZA BREZDOMCE MURSKA SOBOTA

društvo za socialno vključenost

Dan odprtih vrat našega zavetišča je potekal že četrto leto zapored. V jesenskih mesecih izberemo dan, ko povabimo prijatelje, sosede, ljudi iz institucij, s katerimi sodelujemo, da predstavimo naša letna prizadevanja, dejavnosti in izdelke, ki smo jih skozi leto pripravili. To leto pa smo tudi mi podprli skupno akcijo Mreže izvajalcev na področju brezdomstva – zbrali smo se, da obeležimo svetovni dan brezdomstva, 10. 10. ob 10. uri in deset minut, ko so vrata odprla vsa slovenska zavetišča. Tako smo naša vrata odprli za vse, ki nas podpirajo in imajo posluh za sočloveka v stiski. Srečanju so se pridružili župan Anton Štihec, županski kandidat Aleksander Jevšek in ravnatelj osnovne šole Puconci Ernest Nemec. Srečanje smo organizirali v okviru okrogle mize. Vodja Polonca Felicijan je predstavila namen, aktivnosti in cilje programa zavetišča in bivalne skupnosti Lemerje in izpostavila perečo problematiko slabših bivanjskih možnosti. Vsi prisotni

so bili izzvani, da za deset minut preizkusijo postelje zavetišča in se zamislijo, kako bi vse svoje imetje zložili v del omare, ki pripada vsakemu stanovalcu zavetišča. Za obiskovalce smo pripravili pogostitev z domačim pridelanim grozdnim sokom, obloženimi kruhki in pecivom. Vso kulinariko so pripravili stanovalci in delavci zavetišča. Za tiste bolj radovedne smo pripravili tudi delavnico izdelovanja knjižnih kazal. Letošnjega srečanja so se številčno udeležili okoliški sosede, s katerimi sodelujemo skozi celotno leto v okviru medsebojne sosedске pomoči, predstavniki in udeleženci Ljudske univerze Murska Sobota in PUM-a.

Kolektiv Zavetišča za brezdomce Murska Sobota
Polonca Felicijan, univ. dipl. soc. del.

015
KRALJI
ULICE

ŽIVALSKI VRT ZNOTRAJ OGRAD IN IZVEN NJIH

S Kralji ulice smo se podali v Živalski vrt Ljubljana, seveda z lastnim prevozom, v našem primeru z LPP številka 18. Bil je petek, ura blizu trinajste, avtobus pa poln adolescentov. Pouk se je končal in krompirjeve počitnice so bile pred vrati, zlasti za tiste, ki se šopajo s čipsi, pomfrijem in pirejem iz vrečke. Vožnja je trajala vsaj 20 minut in v tem času sem se, logično, vprašal, zakaj sploh gremo v živalski vrt, saj se nam je njegova nekoliko slabša verzija pokazala že v avtobusu. Jezika skoraj nisem razumel, tekst sem sestavil z muko, jasni in znani so mi bili le gibi in mimika. To pa že, saj sem prepotoval več kot pol Afrike, mnogo džungel, nacionalnih parkov in podobnih biotopov. Po prihodu v živalski vrt sva se s prijateljem Marjanom ločila od skupine in na lastno pest raziskovala. V miru in spokoju sva se podala po poti mojih spominov izpred nekaj let, ko sem tu opravljal štirinajstdnevno družbeno koristno delo. Bilo je krasno, lepo vreme, malo ljudi, samo blažene pristne živali, ki so zadovoljno dremale po kosilu. Tu sem že bolj razumel »govorico« posameznih vrst višje razvitih od nas, njihovo komunikacijo, pristop, mahanje z repi, stopicanje, smrčkanje, poglede, tudi dotike, razne glasove. Mimogrede sva se ustavila v prostoru oskrbnikov s kuhinjo za živali in skupno mizo ter malo kuhinjo za pripravo kave oz. okrepčila. Ob tem sem naletel na znanko, oskrbnico Jano, ki me je v času mojega »službovanja« nekajkrat vzela s sabo kot pomočnika. Na hitro sva poklepetala, saj je hitela nahraniti mačjo pando. Z Marjanom sva slednjo srečala na veji, kjer je meditirala s Krišno. Ogledala sva si tudi medvednjak, kjer se na manekenski pisti šopirijo Jaka, Meta, Čupa in Pompi, ter domovanje šimpanzov, pa ogrado za tigre, slonico – slavno Gango –, papige ter razne kopitarje. Najbolj sta nama bila všeč morska leva Jip

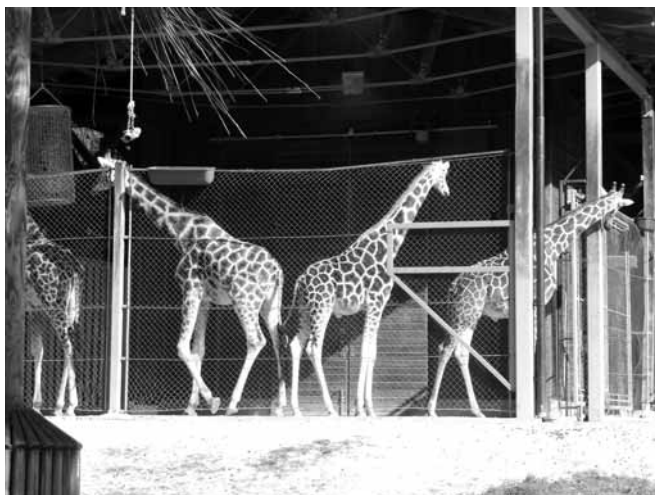

foto: Mitja Križančič

in Kalle, prava burkeža. Eni naredijo vse za drogo, onadva pa vse sorte vragolij le za dve, tri ribe. To morate sami videti, doživeti in občutiti, in to v vseh letnih časih. Še malo sva krožila, potem pa naju je čakal zbor. Odmerjena ura je hitro minila, Mičo je naredil nekaj fotografij, potem pa smo družno odpujsali na zverinjak, imenovan avtobus. V vsej gneči sem premišljeval, na kateri strani ograje sem. Zato vam postavljam vprašanje za milijon evrov: Kje torej živijo primati? Obiščite Živalski vrt Ljubljana in se prepričajte – mogoče ste izjema in ne delate v vladi oziroma ne sedite v parlamentu. Ali pa se celo ne gužvate v cestni pločevini? Katero številko športnih copat že nosite?

Arne

S KOLESOM PO AMERIKI POVSEM BREZ DENARJA, 1. DEL

Rob Greenfield je letos potoval s kolesom po Ameriki povsem brez denarja. Želel je dokazati, da je to mogoče. Svojo pot je začel 2. junija v San Diegu in jo 26. septembra zaključil v New Yorku. Ljudje so mu na poti celo ponujali denar, a ga je zmeraj odklonil.

Želel je pokazati, da je možno preživeti tudi brez denarja in da obstajajo veliko bolj zadovoljujoči načini, kako živeti, kot zgolj uporabiti denar v vsaki situaciji. Kako je lahko življenje posameznika bolj povezano s skupnostjo, prijaznejše do okolja in kaj prinesejo spoštljivi odnosi med posamezniki in v družbi kot celoti. Želel je pokazati, da se da živeti tudi z manj denarja in kljub temu, ali celo zaradi tega, slediti svojim sanjam ter biti neodvisen od vse preveč skorumpiranega sistema, kjer dobrobit posameznika več ne obstaja.

Upoštevač njegove izkušnje bi se sicer lahko vsak podal na pot po svetu brez centa v žepu, a četudi niste pripravljeni na tako globok rez, se je iz njegovih izkušenj možno marsikaj naučiti in videti svet vsaj ceneje, če že ne zastonj. Na svoji letošnji kolesarski poti je nekajkrat pomislil na denar, pa vendar skoraj ne more verjeti, da je nekoč želel postati milijonar. Pri svojih 27. letih se zaveda, da denar zgolj omejuje, in nam ponuja nekaj idej (po meri sicer bolj za Ameriko, ampak na svoji koži sem izkusil, da so izvedljive tudi pri nas), kako preživeti brez omejitev.

Hrana v smetnjakih

Sramota je, da v Ameriki vržemo v stran toliko hrane, da bi lahko nahranili še eno Ameriko. To pomeni, da vržemo stran skoraj polovico hrane, ki jo pridelamo. Osebo sem se prepričal, da so smetnjaki naših trgovskih centrov polni odlične hrane. Toliko je tega, da sem lahko celo izbiral, kaj bom jedel. Na poti sem si privoščil hrano iz več kot 500 smetnjakov in nikoli mi ni bilo slabo. Vse, kar morate storiti, je, da pogledate v kontejner za trgovino in si privoščite brezplačen obrok.

Nabiranje plodov narave

Odprite oči in zavedeli se boste, da brezplačna hrana raste okoli vas. Sadje z dreves brez skrbnika, divje grozdje, puščavski kaktusi, gobe v gozdovih, jagode, borovnice, zelišča ..., vse to je našlo pot do mojega želodca.

foto: osebni arhiv

Voda

Priskrbite si vodni filter in primerno plastenko. V naravi je pogosto moč najti vodne vire in s preprostim vodnim filtrom boste brez dvoma zmeraj pili čisto in zdravo vodo. Če naravnega vira ni na voljo, je večinoma moč piti kar vodo iz javnega vodovoda. Pa naj bo to vodomat, restavracije, umivalnik na javnih toaletah, pokopališčih ... Ne zmanjka možnosti, kjer si lahko napolnite svojo plastenko.

Hkrati varčujte z vodo. Povprečen Američan porabi dnevno več kot 350 litrov vode, medtem ko sam shajam z zgolj petimi do desetimi litri dnevno.

Spanje

Kako spati brez plačila hotelske sobe? Mogoče se ne zavedate, ampak vse kaže, da telo potrebuje veliko manj, kot si mislite. Vzemite s sabo šotor (dostikrat niti tega ne boste potrebovali), spalno vrečo ter podlogo in videli boste, da lahko spite pravzaprav kjer koli.

Osebna higiena

Če sprejmete, da vaše telo ne potrebuje vseh sodobnih razvajanj, ki se oglašujejo v medijih, boste videli, da vas vzdrževanje higiene skoraj nič ne stane. Sam sem se v preteklosti tuširal vsak dan, zdaj pa je minilo že 17 mesecev od moje zadnje prhe. Kopam se izključno v jezerih, rekah, oceanu ali uporabim cca 4 litre vode iz umivalnika. Izdelki za osebno higieno, ki jih nosim s seboj, so zobna pasta, milo, ščetka, zobna nitka in esencialna olja. To je eno teh področij, kjer bi mi prav prišlo 20–50 dolarjev na leto. Bolj naravno kot živim, bolj svoboden sem.

Potovanje z namenom

Če potujete z namenom narediti svet lepši, boste spoznali, da bodo vaše potrebe prej izpolnjene. Ljudje so zmeraj navdušeni nad idejo biti del nečesa z višjim ciljem. Že s tem, ko jih vključite v

projekt, pogosto prejmejo toliko, kot ste vi dobili z njihovo pomočjo. Zato vsem svojim potovanjem dodam nek širši pomen. Ljudje ravno zato radi sodelujejo in so pripravljeni prispevati več ali me tudi gostiti.

Dobro se z dobrim vrača

Če si dobrodelen do drugih, bodo drugi dobrodelni do tebe. Najlepše pri dobroti kot valuti je to, da več kot daš, več dobiš. In prav ničesar ne potrebuješ, da začneš uporabljati to valuto. Ogromno je ljudi, ki potrebujejo pomoč in vse, kar morate storiti, je, da prestopite svoj prag in jim pomagate.

foto: osebni arhiv

Blagovna menjava

Lahko se lotite prostovoljnega dela na organskih kmetijah, kjer v zameno prejmete bivanje in hrano. Ali pa si poiščete delo v zameno za tisto, kar potrebujete. Niti ni nujno, da so izmenjave zmeraj vzajemne. Če podarite nekaj, kar imate, nekemu, ko to lahko, boste prav lahko od nekoga drugega dobili tisto, kar potrebujete, zgolj zato, ker vedo, da ste dobra oseba.

Izkoristi potratnost družbe

Že prej sem omenil brskanje za hrano po smetnjakih in v Ameriki je toliko smeti, da lahko najdete skoraj vse, kar potrebujete, z zgolj nekaj dela. Celotno trgovino z rabljenimi oblačili prejmejo toliko stvari, da jih veliko konča v smeteh. Po mojem prepričanju se lahko to brez slabe vesti vzame. Trgovski smetnjaki, smetiščni zabojniki, ulice ... lahko ponudijo vse, kar potrebujete, in hkrati boste s tem razbremenili odlagališča smeti. Povprečen Američan vrže stran 2 kg smeti na dan. Pravzaprav je v smeteh vse, kar potrebujete.

Peter Osterveršnik

foto: osebni arhiv

Sol in Koper:

RDEČA PENTLJA

biba.koper@gmail.com

Prvega decembra označujemo svetovni dan boja proti AIDS-u. Zadnja leta imam občutek, da je ta grozna bolezen nekako poniknila, kljub dejstvu, da še vedno nimamo zdravila, ki bi bolezen ozdravilo, in poznamo le mnogo spornih in manj spornih zdravil, ki bolnikom pomagajo lažje živeti in biti kljub diagnozi produktivni člani družbe.

Spominjam se dveh dogodkov v življenju, ki sta me opozorila na virus HIV oziroma bolezen, ki se kasneje iz virusa razvije, torej AIDS. Prvi tak dogodek je bil, ko sem izvedela, da je za posledicami bolezni umrl igralec Rock Hudson – če prav pomnim, je bilo to leta 1985. Hudson je bil v naši družini precej cenjen, saj je mama oboževala njegove filme. Seveda se ne njej ne komur koli drugemu ni niti sanjalo, da je imel filmski zapeljivec žensk v zasebnem življenju raje moške. Takrat sem se verjetno tudi prvič neposredno srečala s predsodki in zaničevanjem. Ravno zaradi videnega in slišane se je v meni prebudil poseben odnos do ljudi in ta mi še danes prav dobro služi. Ni mi mar noben osebni podatek o človeku, razen tistega, ki mi razodene, kakšna osebnost je nekdo. Dober ali slab. Pika. Če ima nekdo nekoga rad, sama ne morem soditi, katera oseba je zanj ali zanjo pravilna. Pravzaprav sem na nek čudaški način hvaležna svoji materi, ki mi je velikokrat pokazala, kako izgleda obraz hinavske osebe. Ob novici, da je bil Hudson gej, je kar naenkrat spremenila mnenje o njem. Iskala je vse možne napake in vsi filmi, ki so ji bili prej ljubi, so postali naenkrat zanič. Vse skupaj me je precej jezilo in že takrat, stara 14 let, sem jasno uvidela, da pod nobenim pogojem ne sprejemam takšnega pogleda na svet, še manj na ljudi. Nekdo me lahko razočara zgolj in samo zaradi svojih dejanj in odnosa do mene, nikakor pa ne zaradi podatka, koga ljubi ali kakšne barve je njegova koža. Naslednji dogodek se je pripetil skoraj desetletje pozneje. MTV je bil »in« in govtali smo vse, kar je predvajal. Med drugim tudi oddajo Real World, ki je na sporedu še danes. V sezoni leta 1994 je v oddaji nastopil Pedro Zamora, ki je bil HIV pozitiven. Zamora je bil poznan v ameriških LGBT krogih, saj je imel vsakodnevne govore, konference in nastope, na katerih je govoril o svoji izkušnji in virusu ter boleznini nasploh. V sami oddaji se je zaljubil v fanta in se mu kasneje tudi zaobljubil, pred kamerami pa sta si izmenjala prstane (nekakšna mini varianta poroke ... sramota). Malce zatem istega leta je Zamora podlegel bolezni. Takrat sem prvič iz prve roke videla, kaj HIV je, kaj pomeni živeti s tem virusom, kako fizično krhki so pravzaprav ljudje s to boleznijo. Čeprav je minilo že dvajset let, se še vedno spominjam njegovega imena, obraza, nasmeha. Njegova zgodba se me je globoko dotaknila. Še živo se spominjam svojega strahu, ko sem spoznala svojega prvega prijatelja, ki je gej. Bala sem se zanj. Bala sem se zase. Zanj, da bi zbolel. Zase, da bi ga izgubila. Nisem veliko vedela o vsem skupaj. Na začetku sem verjela propagandi, ki je bolezen spremljala. Nekoč sem celo spoznala Angleža, ki je bil HIV pozitiven. Šele odkrit pogovor z njim mi je odprl oči. Veliko

Vir internet

novega sem se naučila. Ob slovesu sem ga brez zadržka tesno objela. Strah se je razblinil. Strah je tisti, ki nas pri večini stvari drži zaprte. V kletkah. Z nevidnimi drogovi in zapahi. Zato je stavek: »V znanju je moč!« resnično močan in ima globok pomen. Tisti trenutek, ko nekaj spoznamo in se o zadevi poučimo, tisti trenutek postanemo svobodni.

Na prvega decembra bom ponovno imela pripeto pentljico. Nikdar je ne dam na vrhnje oblačilo. Ne nosim je, da bi jo videli. Nosim jo simbolno. Nosim jo za Pedra, Rocka, vse tiste, ki so zboleli, z največjo bolečino pa za vse tiste, ki še bodo. Leta 2007 je po ocenah WHO (Svetovna zdravstvena organizacija) na svetu živelo 33,2 milijona ljudi okuženih z AIDS-om. Približno 2,1 milijona jih je umrlo, od tega 330 tisoč otrok. Tri četrtine vseh umrlih je iz subsaharske Afrike. Ravno slavni največji pripomorejo k temu, da ljudje spoznavajo resnico o bolezni in je okoli te vedno manj stigme in napačnih razlag. Na začetku je veljalo, da sta HIV in AIDS bolezen istospolnih in je zanju kriv njihov promiskuitetni način življenja. Pogosta menjava spolnih partnerjev nikakor ni domena gejev. Heteroseksualci, vsaj kar se mene tiče, iz tega vzorca niso izključeni. Eden vidnejših ljudi, ki je pripomogel k temu, da je AIDS postal malce manjši tabu, je zagotovo legendarni košarkar lige NBA, Earvin Magic Johnson. Časopis New York Times je lansko leto objavil članek, ki je temeljil na francoski raziskavi. Vanjo naj bi bilo vključenih 75 oseb, od tega naj bi jih bilo kar 12 »funkcionalno ozdravljenih« HIV-a, ki so takoj po okužbi sprejeli t. i. antiretrovirusno terapijo. Funkcionalno ozdravljena oseba naj kljub prenehanju terapije ne bi izkusila povišanja virusnih celic v krvnem obtoku – kar pomeni, da oseba ne zboli za AIDS-om.

V ledenem decembru pomislite še na kaj drugega kot zgolj na darila. Poleg ljudi, ki žal še vedno zmrzujejo brez strehe nad glavo, in bi morali biti naša prva skrb (vsakdo naj bi namreč imel topel dom), nas tudi prvi december lahko nauči, da samo ljudje izvajamo segregacije – vse drugo na tem svetu tega izraza preprosto ne pozna. Nesreča, brezdomstvo, bolezen, žalost, revščina in še marsikaj ne izbirajo. Vi lahko. Izberite pravo, boljše pot. Izberite zase, da boste v pomoč in podporo tistim, ki Vas potrebujejo.

Srečo in znanja v novem letu Vam želi,

Vaša Biba

AH, TA ZAVOD ...

Brezposelnost gor in dol, iskanje šihta, Zavod pa nam servira čisto drugačne tehnike. Velikokrat bentimo čez to in ono. Zato sem postavila nekaj konkretnih vprašanj svetovalcu magistru Robertu Modriju iz ZRSZ. Šlo je za nekaj klasičnih vprašanj in morda vam kak izmed odgovorov pomaga, da dobite informacije, ki jih potrebujete. Ne pozabite; kdor išče, ta najde! Kar pogumno s prošnjami!

Kakšni so postopki, kako so na Zavodu obravnavani brezdomci?

V evidenco brezposelnih se lahko prijavi oseba, ki je zmožna za delo, aktivno išče zaposlitev in je pripravljena sprejeti ustrezno oziroma primerno zaposlitev. Stranke obravnavamo enakovredno ne glede na njihov socialni status in življenjski slog, pri pripravi individualnega zaposlitvenega načrta pa je treba prepoznati težave in ovire in po potrebi stranke za pomoč pri rešitvi predhodnih vprašanj usmeriti tudi na druge pristojne institucije. **Kakšne so vaše izkušnje z brezdomci, kakšna je pravzaprav situacija in ali se morda pripravljate oziroma zavzimate za kakšno spremembo glede ranljive socialne skupine?**

Brezdomstvo prav gotovo predstavlja oviro pri aktivnem iskanju zaposlitve. Ovire so kompleksnejše, razmejitve med vzroki in posledicami je zahtevna, končni cilj, ki ga predstavlja zaposlitev, pa je treba reševati po korakih z več vzporednimi aktivnostmi, običajno tudi v sodelovanju z drugimi pristojnimi institucijami. V primeru brezdomcev so to predvsem centri za socialno delo.

Večina ljudi ima o Zavodu slabo mnenje, pogosto slišimo govornice, kriza nas duši, mene pa zanima, kako je pravzaprav z domnevo, da ima Zavod benefite in celo dodatne stimulacijske nagrade, če čim več ljudi izbriše iz evidence? Je to za lase privlačeno?

Podatek o posebnih spodbudah in usmeritvah, ki naj bi povečevale število oseb, ki jih prenehamo voditi v evidenci brezposelnih oseb, nima nobene podlage in nikakor ne drži. Prenehanje vodenja v evidenci z razlogi in roki je podrobno opredeljeno v Zakonu o urejanju trga dela in Pravilniku o prijavi in odjavi iz evidenc, zaposlitvenem načrtu, pravicah in obveznostih pri iskanju zaposlitve ter nadzoru nad osebami, prijavljenimi v evidencah.

Osebe z vpisom v evidenco brezposelnih oseb in s podpisom zaposlitvenega načrta sprejmejo tudi določene obveznosti, ki se jih je treba držati, kršitev le-teh pa lahko pomeni tudi prenehanje vodenja v evidenci.

Najboljši razlog za prenehanje vodenja v evidenci je seveda zaposlitev – oseba ni več brezposelna.

Kakšen pa je vaš komentar k trditvi, da Zavod napotuje ljudi na razgovore k podjetjem, ki imajo negativne reference ali so celo že obsojena, pa se vseeno pojavljajo kot ponudniki dela?

V primeru prijav kršitev, ki jih prejmemo na Zavod in jih ocenimo kot kršitev delovnopravne zakonodaje, prijavo odstopimo Inšpektoratu RS za delo. Zavod vodi in javno objavlja evidenco delodajalcev z negativnimi referencami, v katero so uvrščeni delodajalci, pri katerih je inšpekcija za delo pravnomočno ugotovila kršitve delovnopravne zakonodaje in ki so želeli posredovanje na prosta delovna mesta. Po zakonu tem delodajalcem nismo dolžni posredovati kandidatov za zaposlitev. V lanskem letu je bila spremenjena zakonodaja, ki ureja način sporočanja podatkov o prostem delovnem mestu, z njo pa je ukinjena obvezna prijava pri Zavodu. Delodajalci, ki ne sodijo v javni sektor ali niso gospodarske družbe v večinski lasti države, lahko objavo prostega delovnega mesta zagotovijo sami, o tem

pa Zavoda ne obveščajo. Pred spremembo je bila objava prostega delovnega mesta na Zavodu pogoj za prijavo v zavarovanje. Delodajalci lahko prosta delovna mesta objavljajo v različnih medijih na številne načine in objava preko Zavoda je le ena izmed možnosti.

Nedavno sem zasledila objavo za zaposlitev petih nočnih plesalk, animatork, zaželeno so kandidatke iz EU, napotoval pa naj bi jih tudi Zavod. Vsi pravzaprav vemo, za kaj gre. Kaj pravite na to, da zakoni legalno odobrijo tovrstne objave, čeprav je pri nas prostitucija nelegalna? V igri je, ob zavrnitvi udeležbe na razgovoru, izbris iz evidence.

Nadzor nad dejavnostjo in poslovanjem nočnih lokalov je v pristojnosti Tržnega inšpektorata RS, ob sumu kršitev delovnopravne zakonodaje pa tudi Inšpektorata RS za delo. Ob ugotovljenih kršitvah inšpektorata ukrepata v skladu s svojimi pristojnostmi.

Na Zavod RS za zaposlovanje se delodajalci, ki imajo registrirano to dejavnost, obrnejo predvsem v zvezi s pridobitvijo delovnih dovoljenj za tujce. Pred izdajo delovnih dovoljenj za tujce (za katero koli dejavnost) je treba preveriti, če imamo v evidenci brezposelnih oseb ustrezne domače kandidate, ki imajo prednost pri zaposlitvi pred tujci. Če take kandidate imamo, izdajo delovnega dovoljenja zavrnilo.

Pojem ustreznega kandidata pomeni, da oseba izpolnjuje zahteve delodajalca glede usposobljenosti in ima tudi ustrezno določene zaposlitvene cilje v zaposlitvenem načrtu, kar upoštevamo tudi pri napotitvah na prosta delovna mesta, kakor tudi pri izdaji mnenja o obstoju ustreznih domačih kandidatov. Do hipotetične dileme, izpostavljen v vprašanju, tako v praksi ne prihaja.

Kako se spoprijemate s situacijami, ki se dogajajo brezposelnim, ki jih napotite, jim plačate potne stroške za udeležbo na razgovoru, na koncu pa delodajalec izbere študenta preko študentskega servisa? Je to prekršek? In kaj lahko brezposelni naredijo za svoje pravice v tem primeru? Ali sploh gre za kršitev?

Na Zavod se delodajalec obrne, kadar želi, da mu pomagamo pri izboru in napotitvi ustreznih kandidatov za prosto delovno mesto, ki ga ima na razpolago. Z delodajalcem stopimo v stik, dodatno preverimo njegove želje in zahteve in pripravimo nabor najustreznejših kandidatov, pravica delodajalca pa je, da se odloči, ali bo katerega od njih prepoznal za ustreznega in ga zaposlil. Kljub trudu nismo vedno uspešni. Delodajalec lahko ugotovi tudi, da je postavil previsoke zahteve in po dogovoru lahko napotitev ponovimo z manj zahtevnimi pogoji.

So pa tudi primeri, da se delodajalec, ki je nameraval zaposliti eno osebo, ob številnih dobrih kandidatih odloči in jih zaposli več.

Za konec pa še nekaj. Zavod v letu 2014 ne financira več prekvalifikacij šolanja ali došolanja. Nekaterim bi to, da najdejo zaposlitev v drugem poklicu, pomenilo rešitev.

Vendar so zdaj te možnosti blokirane. Kdaj, pričakujete, bi se ta možnost zopet odprla, kdaj bodo, če bodo, na razpolago ponovna sredstva? Se bo tovrstno šolanje še izvajalo?

V okviru programov aktivne politike zaposlovanja se izvajajo tudi programi usposabljanja in izobraževanja, s katerimi se brezposelnim osebam omogoči, da si pridobijo izobrazbo, znanje in veščine za opravljanje določenih poklicev ali nalog na delovnem mestu. Aktualni ukrepi so navedeni v Katalogu ukrepov APZ, ki je dostopen na spletni strani Zavoda.

Maja Klemenčič

INTERVJU: VILI KOVAČIČ (ODBOR 2014), 1. DEL

Kot raziskovalni apolarni novinar, sem se odločil govoriti z državljanom, članom odbora 2014, vztrajnikom in bivšim vstajnikom g. Vilijem Kovačičem (g. Vili je tudi viđen aktivist v zadevi TEŠ6). Zanimalo me je, kaj ga žene, da se z Odborom redno udeležuje protestov pred sodiščem. Moja radovednost je z vsakim dnevom rasla, saj sem jih na poti domov mnogokrat opazil pred sodiščem, zmotili jih niso niti slabo vreme niti močni nalivi. Na spletni strani Odbora 2014 je 08. 11. 2014 pisalo, da se zavzema za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Uresničiti želijo naslednje cilje: prekinitev zaporne kazni g. Janezu Janši, odpravo nepravilne, nezakonite in neustavne sodbe v zadevi Patria, vzpostavitev vladavine prava ter uveljavitev demokratične države.

Sem vaše delovanje prav opisal?

Ste. Dodal bi še, da hočemo doseči, da sodniki, ki so kršili človekove pravice, ne morejo in ne smejo več opravljati svojega dela. Zahtevamo tudi, da sodniki sodijo javno v imenu ljudstva. V sodnem senatu se skrivajo za tajnim glasovanjem, kar ni prav. To se mora spremeniti. Ustavno sodišče že sodi po javnem principu, drugi pa ne. Zato je toliko kršitev in krivic, pa tudi neupravičenih oprostitev. **Kaj pa g. Tone Krkovič? Njega na spletni strani ne omenjate, čeprav je zaprt na podlagi iste zadeve. Zakaj se ne zavzimate tudi za njegov izpust, so v igri dvojna merila?** To je zgolj napaka v percepciji, nikakršnih dvojnih meril ni. Med stavkanjem pred sodiščem vedno omenjamo tudi g. Krkoviča. Zanj se zavzemamo ravno tako kot za g. Janšo. Poglejte samo napise na transparentih in skandiranja Tone, Tone. Morda pa res na začetku protestov to ni bilo tako izrazito. **Zakaj se imenujete vztrajniki? Kaj pravite na kritike, javnost vas ozmerja z ovčami, plačanci ...?**

Vztrajniki smo se oklicali zato, ker bomo vztrajali do konca, dokler sodba ne pade in ne pride do sistemskih in personalnih sprememb v sodstvu. Tu smo vsak dan in bomo do konca. Nismo ne ovce ne plačanci. Poslanki ga. Violeti Tomič (in vsem poslancem v vednost) sem poslal poziv, da se javno opraviči za svoje besede. »Poslanka Violeta Tomič, opraviči zdaj se za trditve, ki le laž so in žalitve,« piše v naslovu pisma. Nisem niti Janšev niti plačan, vem pa, kako ste se financirali Kučanovi vstajniki! Zahtevam javno opravičilo in preklíc njene izjave v državnem zboru.

Že od vsega začetka se udeležujete protestov, zakaj? Ste volivec in podpornik SDS-a in Janeza Janše?

Glejte, ne gre niti za čas trajanja niti osebno za Janeza Janšo. Naše stališče, ki ga dnevno ponavljamo, je: »Sodniki, ki so sistematično

kršili človekove pravice, nimajo več pravice soditi slovenskim državljanom, kajti sodbe so v imenu ljudstva.« Kot lahko preberete na naših transparentih, med drugim piše: »Danes Janša, jutri ti, pojutrišnjem pa vsi, ki ne mislijo enako.« Vsak dan beremo tudi seznam sodnikov in sodb, ki jih je razveljavilo ustavno sodišče, citirajo se tudi členi, po katerih so se kršitve zgodile.

Kaj menite o tem, da je bila g. Janezu Janši odvzeta poslanska funkcija? Se strinjate s tem, da zapornik lahko sedi v poslanskih klopeh?

Ta zadeva bo padla že pred našim ustavnim sodiščem. Sem prepričan. Ne more biti odvzet poslanski mandat nekomu, ki je bil izvoljen na to funkcijo, kajti volivci so vedeli, da je JJ zaprt. Za nazaj pa ne moremo razveljavljati volje ljudstva. Njegova izključitev iz parlamenta je proti volji volivcev. Poslanci niso glasovali o odvzemu mandata, temveč le o tem, ali se strinjajo, da se mu mandat ohrani? Na ta prefinjeno zviti in skrit način so izglasovali, da mu funkcija preneha. Poimensko se niso upali vpisati v zgodovino z neustavnim odvzecom poslanskega mandata. Zasukali so zadevo. Seveda se ne strinjam s tem, da bi zapornik sedel v poslanskih klopeh. Toda Janševa situacija je povsem specifična. Volivci so se zavedali, koga volijo, saj je bil, kot rečeno, med volitvami že v zaporu. Sicer pa so ga zaprli zato, da ne bi zmagal na volitvah. Tudi Miro Cerar iz zapora zagotovo ne bi zmagal na volitvah, še v parlament ne bi prišel!

Kaj menite, je g. Janez Janša politični zapornik ali politik v zaporu? Zakaj?

Prepričan sem, da je politični zapornik, ker je že trideset let tarča medijskih napadov. Začel je že ogrožati monopole in privilegije in mnogim je njegova politika tudi materialna grožnja.

Zakaj, menite, ni zaprosil za odlog prestajanja zaporne kazni, saj bi mu to marsikaj olajšalo?

Glejte, v mojih očeh bi izgubil spoštovanje, če bi kar koli prosil. On mora doseči pravico sam, ker ni kriv in ni nič ključnega v tej zadevi dokazano. Na tak način - če bi prosil, bi se degradiral kot osebnost.

Torej ne verjamete v pravno državo?

Ne. Verjamem pa v vladavino prava. Tudi Hitler je imel pravno državo, bilo je ogromno pravnomočnih sodb, pa pogledajte, kaj se je zgodilo. Njegov minister za pravosodje dr. Ernst Janning se je na sojenju globoko pokesal in izjavil, da se je po prvi nepravilni obsodbi vsul cel plaz le-teh, vsi vemo, kaj je sledilo.

Kaj pa sodišča v tujini? So se tudi tam zmotili?

Zadeva se razlikuje od države do države. Janša je v tej zadevi obtožen le in izključno v

foto: Jean Nikolić

Sloveniji, nikjer drugje. To so različni segmenti velike kompleksne zgodbe. Pri nas je sodstvo v pretežni meri slabo, politično kontaminirano, tudi zato sodniki mnogokrat kršijo človekove pravice. Seveda so tudi dobri in pošteni sodniki. Nekateri so na podlagi svojih napak celo napredovali. Javno bom izpostavil predsednika vrhovnega sodišča g. Maslešo, ki mu je ustavno sodišče razveljavilo 14 sodb, v katerih so bile kršene človekove pravice. Ustoličil ga je Miro Cerar, ki je bil predsednik sodnega sveta v letu 2011.

To so resne obtožbe.

To so konkretne obtožbe. Nasprotna stran lahko nanje ravno tako odgovori z dejstvi. Nam sicer pravijo, da smo plačanci, drhal in ovce, argumentirajo naj svoj prav. Kdor zahteva argumente po definiciji ne more biti ovca.

Zakaj menite, da je g. Janša nedolžen? (G. Viliju navržem, da je sodba pravnomočna.)

Tudi Hitler je obsojal pravnomočno in na dachauskih procesih so nedolžne ljudi obsojali pravnomočno. Dokler ni z dokazi, ne z indici dokazano, da je kriv, je nedolžen. Pritožba bo zagotovo pozitivno rešena, če ne doma, pa v Strasbourgu. Na neugotovljenem kraju, na neugotovljen način, ob neznanem času in za obljubo nagrade, za katero se niti ne ve, kaj naj bi bila, ne pomeni nič. Obljuba nagrade kot delikt v kazenskem zakoniku ne obstaja. Zato smo tukaj, na tak način lahko vsi pristanemo v ječi. Zunanji minister g. Karel Erjavec je bil v isti zadevi oproščen, čeprav je bil vodja projekta Patria. In general Gutman tudi. Kaj pa pravite na to?

(nadaljevanje prihodnjič)

Jean Nikolić

Gostujoči kolumnist:
Roman Kuhar

SLOVO

foto: osebni arhiv

020
KRALJI
ULICE

Ajše ni več. Povožil jo je avto. Zgodilo se je v delčku trenutka, tako dokončnem in nepovratnem, da zaskeli telo, ko se vanj naseli ta grozljiva bolečina, ki traja dneve, dolge dneve. In tedne, dolge tedne. Pred teboj leži mrtvo telo in nikoli se ne zbudiš iz morečih sanj. Res se je zgodilo ...

Pravzaprav ne slišim zvoka. Le tisti top udarec, ob katerem se mi je zdrznilo srce, potem pa v mojih spominih ostane le še slika, počasen film brez glasu. Saj ni res, saj ni res, mi je švigalo skozi misli, ko sem klečal pred njo na cesti in videl njen zadnji izdih. Videl sem njene oči, kako so postale motne, kot da bi z injekcijo vanje vbrizgnil strup. Ni je več. Ni je več! Zvok se vrne. Kričim, kričim, grozljivo kričim in vpijem, a nič več je ne zbudi. Ni je več ... V solzah opazim, da se je okrog ceste zbralo kup ljudi. Neka ženska me stisne za ramo in me poskuša pomiriti. Ozrem se in reče mi: »Je že dobro. Zdaj je v nebesih ...«

Z avtom sva zavila v majhno vasico na Gorenjskem in na koncu vasi, pri neki kmetiji, sem jo opazil že od daleč. V leglu sta ostali samo še dve psički: bela in rjava. Vzela sva rjavo, Ajšo, čeprav sva se pozneje pogosto spraševala, kaj se je zgodilo z njeno sestro. Malo nama je bilo žal, da nisva vzela kar obeh.

Čeprav sva bila trdno odločena, da bo »pes spal v dnevni«, sem tretjo noč podlegel njenemu moledujočemu nežnemu joku: od takrat naprej je spala na robu najine postelje v spalnici, med mojimi nogami, dokler se neke noči ni odločila, da ni več mala bebica in da lahko spi v svoji košari. Takrat smo vsi dobili malo več prostora ... že zdavnaj pa smo si veliko prostora drug za drugega naredili v svojih srcih.

Ajša ni postala samo del naju. Postala je del blokovske skupnosti, kjer sva živela. Otroci so jo vzljubili in ona je vzljubila njih. Kadar koli so nas opazili na dvorišču, je pritekel kakšen od njih,

foto: osebni arhiv

Selfi z Ajšo

vpijoč: »Ajša, Ajša!« Čeprav se jim je zgolj na hitro ulegla na hrbet, da so jo počohali, potem pa takoj pritekla nazaj, češ, mudi se mi na sprehod in gospodarja me čakata, je v tem neznansko uživala. Najraje jo je imel neki fantič, ki je vedno, ko jo je videl, pred njo sedel na tla in jo objel.

Ajša je imela tudi svoje pasje prijatelje: v nekaj tednih po njenem prihodu sva spoznala kup novih ljudi, lastnikov psov, s katerimi smo potem postali »pasja družba«. Ob večerih smo se dobivali na sosednjem travniku: psi so imeli svoje olimpijske igre – neskončno dirkanje sem in tja –, mi pa smo prežvekovali dnevne dogodke, si izmenjevali »starševske pasje nasvete« in se po malem hvalili drug pred drugim, kako pridne pse da imamo. Sčasoma se nismo več dobivali na travniku. Psi so odrasli in otroške pasje razigranosti je bilo konec. Tudi Ajša se je spremenila: postala je gospa. Nič več ji

ni bilo mar za »neumne otročarije«, le pri teniških žogicah so se ji še zatresle noge in zasvetile oči. Teh sva ji v sedmih letih njenega življenja zmetala na tisoče.

Znova in znova in znova. Te igre se ni naveličala nikoli. Niti to zadnje poletje, ki smo ga preživeli skupaj: kar naprej sva ji morala metati žogico v morje, ona pa jo je potem reševala, če le ni precenila, da je morje preveč valovito. V teh primerih sva morala žogice, ki sva jih zmetala v morje, rešiti kar sama. Ampak – taka je bila naša ljubezen. Za to ljubico malo bi naredila vse na tem svetu. In ona nama je vse to vračala z največjo hvaležnostjo. Imela je največje pasje srce.

Na poti z morja smo naredili svoj prvi selfi. Ko sem pritisnil na sprožilec, nisem vedel, da bo to naša zadnja skupna fotografija ...

Držite se tistih, ki jih imate radi.

Življenje je krhko.

In srečno v 2015!

Tanja San in Anastazia Om:

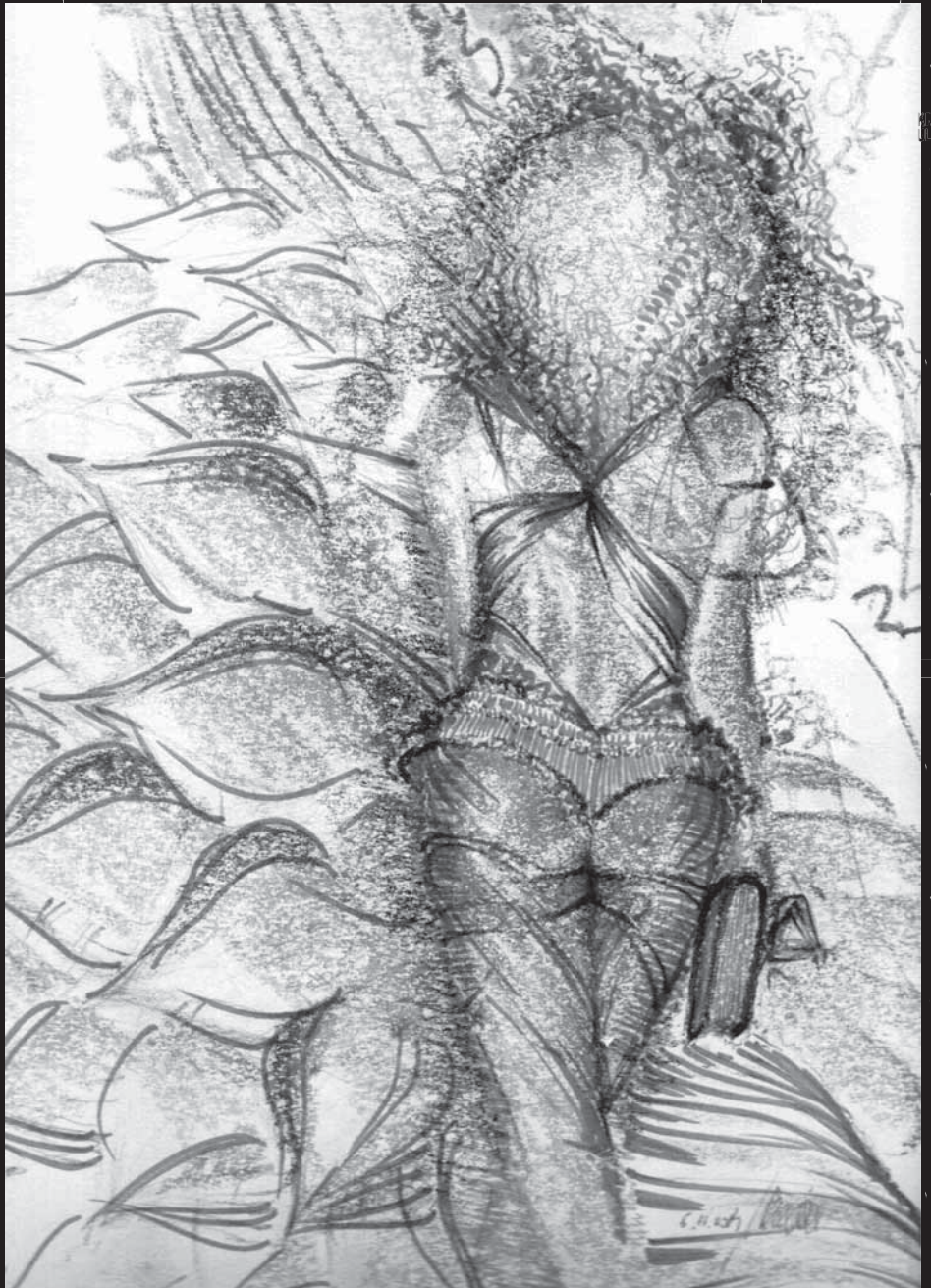
KRALJICA IN KRALJICA

TANJA SAN

**SPLOH NE PRENESEM BREMENA.
KOT DA BI NEHOTE ZASAČILA MOJE PREFEJKANO NOTRANJE BISTVO.
IN POLOM SPASADE.
KONKRETNO BOLEČINO OB 17H.
KONKRETEN GEODETSKI BES MI SERVIRAJ!
IN ME ENAJSTKRAT PREFOTOKOPIRAJ.
KJE JE O?
KJE JE TIŠTI SPOSOJENI MIO?
KJE GVARANA?
ČISTA.**

ANASTAZIA OM

POLOM FASADE.
SPASADA.
OB 17 PUŠČICA BO ODPETA.
O MIO, SPOSJOJENA, O MIO.
GVARANO BOM POSTREGLA.
BODI ČISTA.
NE PRENESEM BREMEN
KONKRETNEGA GEODETSKEGA BES
PREFEJKANEGA BISTVA.
SPASADA.
NOŽNE PRSTE LIŽEM.
SPUŠČAM SE POLŽJE SPOLZKO.
VIŠJE, VIŠJE.
O O O O
POLŽJE SPOLZKO
SPUŠČAM SE VIŠJE, VIŠJE
O O O U U U U
POLŽJE SPOLZKO
SPUŠČAM SE VIŠJE, VIŠJE.
O O O U U UUUUU
POLŽJE SPOLZKO.
OOOUUUUUUMMMMMMMMMMMMMMM
GALAKTIČNO TELO FOTOKOPIRA EKS
SPASADA. SPASADA.
VESOLJNA EKSTAZA,
OOUUUUUMMMMMMMMMMMMMMMMMMM
HARMONIJO VIBRIRA CELOTNEGA GA
SPASADA.

Davor Marovt

Kraljevi recenzor:

KOMEDIJA MAME, PREDSTAVA SITI TEATRA - BTC, 2. 11. 2014

Drugega novembra letos smo si ogledali katarzično komedijo z naslovom Mame. Premiera predstave je bila osemnajstega oktobra letos, in sicer v Siti Teatru. Na ogled predstave niso prišle samo ženske oz. mame, ampak so s seboj pripeljale še može, dedke in babice. Generacijski razpon občinstva je bil res pester.

Klasična gledališka predstava nam pokaže, kako pet mam iztrga čas svojim otrokom in svojim možem z namenom, da se dobijo, napijejo in sprostijo. Ob tem se zgodi marsikaj. Pet različnih mam, pet različnih karakterjev pri eni izmed prijateljic. Ena je najbolj perfektna mama na svetu, druga je ambiciozna poslovna ženska z moškim temperamentom in ima enega otroka. Potem je tu še likovna umetnica, ubrisana mama, ki se bori z otroki in manično depresivnim možem. Četrta je čefurka, poročena z Janezom, ki pričakuje četrtega otroka in ima tri fante, želi pa si punčko. In še dobra stara seksača, mati samohranilka, ki išče dobrega partnerja, ta pa naj bi ji pomagal pri vzgoji otrok.

Mame poskušajo biti čimbolj resnične in pristne, resno so usmerjene vsaka v svoj karakter, s tem pa se na dober način poraja komedija. Kot gledalec preprosto vzljubiš vseh pet hkrati. Vsaka skriva in pripoveduje o nečem prvinskem. Posamezen karakter mame dosega zelo širok spekter, zato je bil verjetno namen predstave, da mame s komično komunikacijo rešijo in razbijejo vse

foto: Žigažaga

predsodke. Tudi pri občinstvu. Marsikatera mama in celo oče bi se lahko prepoznal v njih. Zato predstava ni samo komedija, ampak bi ji lahko rekli komedija, ki se te dotakne, ker mame pokukajo do solz globoko in pri tem komedijo ohranijo okusno za ušesa in oči. Toplo priporočam vsem generacijam nad 18 let.

MarreČarre

022
KRALJI
ULICE

EVA KOVAČ: SONCE ZAHAJA V CELJU

Kaj je bolj pomembno, seks ali heroin? Kaj je manj zblojeno? Zadovoljiti ali biti zadovoljen? Eva s to pisarijo v bistvu igra šah s samo seboj. Se tega sploh zaveda? Česa pa se odvisnik sploh zaveda? Zadovoljim te, da bi ti zadovoljil mene. Kje naj se rešim? Se sploh želim rešiti? V Indiji? No, jaz osebno še nisem bil tam. Imam pa ogromno prijateljic in prijateljev, ki so se tam skulirali. Jaz sem se kar tu. Pa vseeno ... Nekaj me je v tej knjigi motilo. Sem morda impotenten? Zadet nisem nikoli pomislil na seks ali si ga želel, le zakaj? Najbrž zato, ker sem bil

totalno down. Ampak ... kolega mi je rekel, da imajo ženske morda drugačno genetiko. Ne vem. Ta knjiga me je zelo spominjala na zame priljubljenega Franza Kafko. Le zakaj? Tisoči vprašanj in tisoč možnih odgovorov. Eva (pa čeprav nisi Adamova, ali pač?!), zadela si žeblico na glavico. Travmo nezadovoljstva nad zadovoljstvom si prenesla na papir in v knjigo. Ravno zato si jo preberite.

Taubi

foto: MG

SRCE NA DLANI, SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

Predstava Srce na dlani je nastala v sodelovanju režiserja Marka Bulca ter avtorice besedila, dramatičarke in igralk Drage Potočnjak ter ob pomoči ekipe umetniških soustvarjalcev. Na odru se sočasno odvijata življenjski zgodbi družin, ki se srečujeta s tanko mejo med življenjem in smrtjo. Spremljata ju melodija klavirja v izvedbi Polone Janežič in izjemen glas sopranistke Irene Preda, zaradi katerih sem se zlila z dogajanjem in čustvi, ki so preplavljali ozračje. Duhoviti vložki so poskrbeli, da sem se kljub množici ganljivih prizorov, ki so mi

orosili oči, nasmejala. Posebnost predstave je bila v tem, da se je na odru mešala vsebina igranega in osebnega. Igralci so z nami delili osebna prepričanja glede dileme darovanja organov. Zame najmočnejši monolog je bila osebna izkušnja igralk Alide Bevk, ki jo je podelila ob zaključku. Sporočilnost predstave je v meni še dolgo odzvanjala v vprašanju – kaj pa jaz, kaj pa vi? Bi darovali svoje organe?

Zarja Brumen Žarn

foto: Peter Iljin

BOJ ZA, PREMIERA, KINOTEKA, 5. 11. 2014

Filmsko delo z naslovom Boj za je lep dokumentarni prikaz časa in prostora, ki te popelje nazaj v preteklost in dogajanje, ki sem ga kot opazovalec delno spremljal pred taboriščem Ljubljanske borze. Siniša Gačiča sem skozi oko opazovalca vedno videl s kamero, s katero je krožil in dokumentiral skoraj vse dogajanje takratnih protestov. Sicer ne vem, kaj se je na področju politike od takrat do danes spremenilo, in ne vem, če je to gibanje res prineslo boljši jutri vsem živčim v Republiki Sloveniji. A kot umetnika in človeka me to niti ne zanima. Vem pa, da me je filmski izdelek prijetno presenetil. Film je dobitnik vesne za najboljši celovečerec letošnjega

Festivala slovenskega filma (FSF) in vem, da slovenski narod v čim večjem številu potrebuje ljudi, kot je Siniša Gačič. Materiala, ki ga je zabeležil, je 120 ur, v

filmskem izdelku pa ga prikaže v 85 minutah.

Žigažaga

foto: Žigažaga

FIGURAE VENERIS HISTORIAE, SNG DRAMA, 7. 11. 2014

... je vsekakor posebna predstava. Skozi prizmo človeške seksualnosti in obenem presečišča le-te ter vojne vihre prikaže vse skrajnosti, ki jih je zmožen človek v izjemnih razmerah. Na dan pridejo razno razne sprevrženosti, na katere ni nihče imun. Vojna, ki zagotovo zbudi predvsem gon po preživetju za vsako ceno, po drugi strani spusti na plano tudi občutek želje po bližini in povezanosti, ki se v tem primeru manifestira preko izrazite seksualnosti. Posameznik je razpet in ujet med obe skrajnosti. Imenitna igralska zasedba z Janezom Škofom na čelu (v vlogi nem. zdravnika in seksologa Magnusa Hirschfelda) je prepričljiva, v svojih vlogah igralci zastopajo različne like posameznikov sleherne družbe; barona in baronico, študenta, gospodično in kmetovalca, človeka za vse, ki zna poskrbeti za svoje koristi v vsakršnih razmerah, pa še koga, po drugi strani pa drama s šokantnim načinom izražanja sporočila gledalca zagotovo ne pusti ravnodušnega. Če ne drugega, vzbudi vprašanje, česa si sam zmožen v skrajno nenaklonjenih okoliščinah vsakdana. Kakor koli, pohvala gre domiselni sceni in spremljajoči glasbi, vsebina pa morda ni primerna za tiste, ki si želijo zgolj neobremenjenega dramskega večera s poudarkom na

foto: Peter Uhan

lahkotnejši tematiki. Ravno nasprotno. Če ste se pripravljene soočiti z brezupom, negotovostjo in absurdom, vabljeni.

MG

INDEKŠ LEKCIJA: BEKKO, XIU XIU, KINO ŠIŠKA, 4. 11. 2014

Dokaj majhna skupina ljubiteljev eksperimentalne glasbe je v terek prišla v Kino Šiška nahraniti dušo in ušesa. Prepustili so se impro zvokom slovenskega glasbenega umetnika Bekka, ki med drugim igra v raznih zasedbah. Poslušalce je dodobra ogrel, tako so v ekstazi pričakali glavna akterja tistega večera Xiu Xiu. Ameriški dvojec se je na svoji turneji odločil ustaviti tudi pri nas, kjer se je predstavil s svojim novim albumom: Angel Guts: Red Classroom. Zasedba obstaja dobrih 14 let in v tem obisku Slovenije sta svoje poslušalce zadovoljila tudi s svojimi uspešnicami preteklih let. Dva člana, en glas in polna dvorana zvokov in gibov, ki so poleg ušes zaposlili tudi oči. Četudi nista imela nobenih posebnih vizualnih efektov, ju je občinstvo požiralo z očmi zaradi njunega izražanja skozi glasbo. Njun nastop je bil eksploziven in poln energije, kar je poslušalce pustilo željne še česa več.

foto: Jože Svetič

foto: osebni arhiv

Izza rešetk:

MLADOSTNIKI IN ZAPOR

024
KRALJI
ULICE

Slovenska zakonodaja je s sprejemom Zakona o navodilih in prepovedih (1995) omogočila sistemsko urejeno delo z družinskimi okolji. Gre namreč za zagotovilo trajnejše in stabilnejše preventive v zvezi z delinkvenco otrok in mladostnikov. Na duševni razvoj otroka oziroma mladostnika v veliki meri vplivajo družina, vrstniki in širše družbeno okolje, v katerem posameznik – mladostnik živi. Če poznamo psihološke in socialne dejavnike prestopništva, lahko določimo, kateri vzgojni ukrep je za posameznika najprimernejši. Vzgojno zanemarjen, vzgojno zapuščen ali delinkventen otrok izpolnjuje »vse pogoje«, da postane prestopnik, zato je pri določanju vzgojnega ukrepa pomembno vedeti, kakšno predhodno vzgojo je otrok imel. Slovenski sistem obravnavanja mladoletnih prestopnikov je v precejšnji meri zaostajal za sistemom obravnavanja v državah EU pa tudi v ZDA in drugod po svetu. V teh državah sta v ospredju kritika zavodske obravnave in zavzemanje za svetovanje prestopnikom in njihovim družinam kot oblika vzgojnega ukrepa. Vsekakor je v tem oziru napredoval tudi slovenski sistem, ki pri obravnavanju mladoletnih delinkventov izvaja ukrepe, kot so poravnava z oškodovancem in plačilo za žrtve, delo v korist skupnosti in trening socialnih veščin. Pri obravnavanju vzgojnih ukrepov so bile uporabljene metode deskripcije, primerjave in združevanja različnih avtorjev ter analiziranja njihovih izkustvenih raziskav. S pomočjo navodil in ukrepov se v mladoletniku krepijo občutki sočutja ter odgovornosti zase, kot tudi za druge ljudi, hkrati pa mu je pri

tem v veliko pomoč prisotnost drugih družinskih članov, ki aktivno sodelujejo pri njegovi resocializaciji. Vzgojni ukrepi omogočajo prestopniku popraviti posledice storjenih kaznivih dejanj, hkrati pa ga učijo primerne, predvsem mirnega reševanja konfliktov in izboljšanja njegovega odnosa z okoljem. Z okoljem, ki ga v bistvu v dobršni meri naredi takšnega, kar je seveda svojevrstni paradoks.

Gostujoča kolumnistka Zuzanna G. Kraskova

UPANJE VS. SISTEM, 2. DEL

Tudi sam sem bil oškodovanec, žrtev ne le enega, temveč več kaznivih dejanj, pa vendar kljub materialnim dokazom praktično nisem nič dosegel! Za vsako stvar, na vsako mojo pritožbo, podkrepjeno s fizičnimi dokazi, je odgovorna služba, pa naj bo to direktor zapora, generalni urad ali pa celo ministrstvo za pravosodje, našel razlago. Pa čeprav je ta še tako za lase privlečena, da ji celo nekatere svetle izjeme znotraj sistema ne verjamejo, obvelja njihova. Naproti slovenskim možganom prava stoji zgolj neuk, napol pismen džanki. Še ko te ob prijavi kaznivega dejanja obiščejo policisti, nisi deležen odnosa, ki naj bi spadal k nekakšni strokovnosti, temveč ti po pravkar popiti kavici s pravosodnimi policisti in po zakuski na upravi zapora namenijo le stavek, mogoče dva. »Ja, kaj si pa misliš, da si, saj si v zaporu. Zakaj nas sploh obremenjuješ s tem, saj ti nihče ne verjame?« V želji vsiliti ti občutek, kot da si v vrtcu, da si slep in gluhi, da lažeš in kradeš in bolhe ješ, se vse skupaj konča. Pa naj stopim malce nazaj. Resnično želim biti karseda samokritičen in resnično sem pred nastopom kazni uspešno abstiniral. V naivnosti sem tekom pogovorov, ki sem jih bil deležen ob sprejemu v zapor, povedal, da sem bil narkoman, da še vedno sem in da vedno bom, da pa mi že res lep čas uspeva vzdrževati abstinenco. Odkritost me je pripeljala na zaprti oddelek v sobi, kjer je bila droga na mizi pogostejša kot kava. Zdržal sem dobre tri mesece, potem pa popustil. Teža skušnjave, dodobra podprta z uničenim osebnim življenjem, je naredila svoje in spet sem utego našel točno tam, kjer sem jo pred časom pustil. Končno je kamen na mojih pljučih in mojem srcu postal lažji. Spet sem pozabil, vsaj za trenutek, na vse tegobe, ki so me pestile. Spet se mi

je resnično žvižgalo za vse, še posebej zase. Čez čas sem se zamislil in spet so me nekatere stvari iz osebnega življenja potegnile nazaj v realnost. Ukinil sem vso kemijo, s katero sem se ubijal, s katero sem blažil bolečine, ki je zatrla vsa čustva v meni. In spet sem naivno mislil, da bom s strani zapora deležen ščepca pomoči. Ni težko ugotoviti, da sem brcnil v temo. Po fizični krizi, v obdobju, ko te psiha premetava kot tenisko v centrifugi, bi moral svojo trdno voljo in karakter dokazati strokovnim delavcem s tem, da bi iz napol prostovoljne izolacije spet vsaj dva meseca živel med kopico droge. A ta dva meseca nista dva, temveč jih je šest, ob tem pa občutek spominja na komaj zdravljenega alkoholika, ki se je po več letih prvič streznil, potem pa dobil delo v pivovarni. To je pogoj strokovnih delavcev, preden sploh dobiš možnost namestitve na oddelek brez drog. In ta oddelek je po domače OBD, ki je primarno in skorajda izključno namenjen nam, džankijem, ki si želimo vzpostaviti abstinenco. Rezerviran je za obsojence, ki imajo med delavci zapora kakega sorodnika ali dobrega družinskega prijatelja, ki znajo lepo zlesti komu v ta zadnjo ali pa nimajo nobenih pomislekov ali zadržkov, da utemeljeno ali pa kar tako z lažmi očrniijo soobsojence. Tako ostajamo na eni strani eni, na tisti drugi, boljši, pa so zvečine ljudje, ki so strokovnemu timu bolj sprejemljivi in ki niso ne džankiji, ne klošarji, ne kurji tatovi, temveč zgolj goljufi. Kakšen privatnik, kdo, ki so mu »res pri srcu« otroci. Pa sem spet pri mojih etičnih in moralnih vrednotah. Spet pri vprašanju, na katerega nikoli nočem poznati odgovora.

David O.

foto: osebni arhiv

»Eho« iz totega konca:

Boštjan Cvetič

SUROVI ČASI, SUROVE ŠTEVILKE

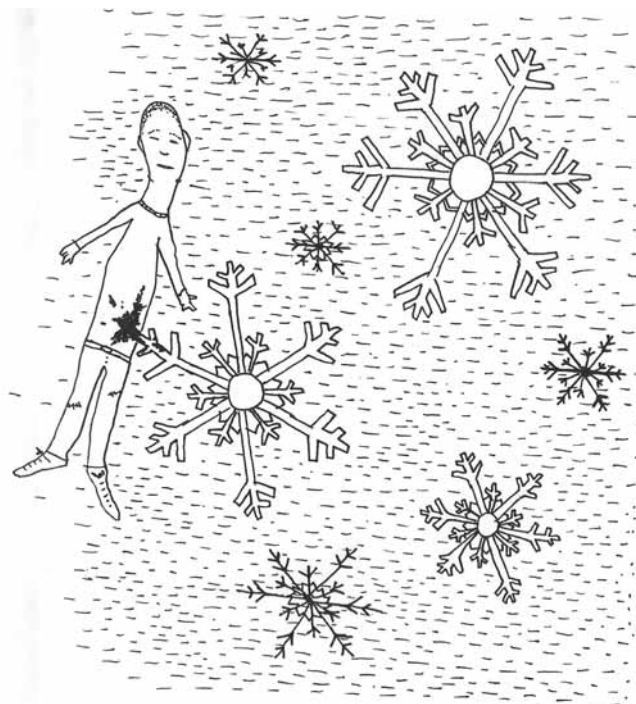
Bliža se »starka« zima. Letni čas, ki ni samo najbolj pomemben oz. najbolj neugoden za brezdomce in njihov življenjski milje, temveč tudi za nas, delavce, zaposlene ali prostovoljce, ki jim pomagamo skozi njihov vsakdan, bodisi da je tovrstni dan takšen ali »drugačen«.

Ob tem ne gre samo za transparentno izkazano dejstvo, da so tako rekoč vsi »brezdomski« programi takrat še bolj pod uporabniškim pritiskom in da posledično prihaja tudi novo koledarsko leto, ko je marsikaj ali celo preveč neznanega, predvsem v smislu fundraisinga in pridobivanja (so)financerjev ter letnega zapiranja finančne konstrukcije posameznih programov, vezanih na številne javne razpise ali javna povabila, ko le-to zapiramo skorajda z letom dni zamika za nazaj in delamo mnogokrat na »lepe oči« in posledični (etični) kredit. Kljub teži vsega povedanega moj sestavek za decembrski izvod Kraljev ni imel namen govoriti zgolj o tej izrazito pereči temi, ali dveh, ampak se bo navezal na verjetno eno prvih vprašanj vseh novinarjev iz številnih medijskih hiš, ki nas prav v zimskem času najbolj oblegajo ter obiskujejo ali iskreno rečeno večinoma samo takrat. Kot da brezdomstvo oz. iz tega izhajajoča brezdomska problematika ter predvsem brezdomni ljudje (njihovo stanje telesa in duha) ne bi obstajali celo let(n)o, ampak samo takrat, ko pade temperatura pod ničlo, ko je morda za povrh še noč ter se prenekateri izza svojih toplih soban (ob pogledu skozi zarošeno okno) in ob pogledu na morebitne prve snežinke sprašujejo, kako pa je sedaj z brezdomci, ali je dobro poskrbljeno ...

No, tudi o tem ne mislim razpredati na dolgo in široko, saj verjamem, da bo tovrstno zavedanje enkrat (iskreno upam, da čim prej) vezano na vseh tristo petinšestdeset dni na leto in ne samo na, recimo, devetdeset dni ali božične praznike in prehod v novo leto.

Vrnil se bom torej k tistim najbolj pogostim vprašanjem, ki z različnimi verzijami in podverzijami sprašujejo isto, odpirajo vrata iste »paradigme«, le konotacija je včasih drugačna. Koliko pa je sploh brezdomcev, torej brezdomcev v Sloveniji, morda samo v mestu, v določenem programu; jih je več, manj, kakšna je tovrstna statistična slika, aja in trendi, progresivni ali regresivni etc. In koliko jih je bilo lani, pa pred krizo itd. Aha, in potem sledijo zaključki v smislu, ja, to je deset procentov več kot lani ... Torej odgovori so žal še vedno v veliki meri s progresivnim pridihom, pa pustimo vzročnost ter njihovo dinamiko ob strani. Zadeve naraščajo in v krog brezdomstva nikoli ni bilo tako lahko priti ali morda zgolj in mimogrede zaiti ter potem znotraj tega tudi ostati, kot prav v teh surovih časih. Mislim, da si žal zaslužijo ter jim zares pritiče to ime! Surovi časi!

In da se vrnem v »in medias res«, med meni sicer izrazito nepriljubljene številke, saj se bomo vsi skupaj spomnili, kako smo včasih rekli, da smo samo še številka. Pravzaprav se vprašanje postavi kar samo od sebe: Kaj smo pa potem danes!? Se bojim, čeprav bi se rad zmotil, da še mnogo, mnogo manj, morda le strešica (ali polovica le-te) na črki, a pustimo tudi to, saj je tovrstna razprava in posledično izhajajoče naziranje preveč »depra« ...

Damjan Majkic

Kaj sem pravzaprav hotel povedati, zapisati? Med drugim predvsem odpreti Pandorino skrinjico smrtnosti brezdomcev, ki je na nek način še vedno tabu tema, ki vsa vprašanja v zvezi s statistiko, ki sem jih poprej zapisal, ter iz tega izhajajoče odgovore pove in prikaže v povsem drugi, a vseeno izrazito realni luči, takšni luči, ki dejansko pritiče življenju brezdomcev in njihovemu načinu življenja.

Sam se dostikrat spomnim na mnoge izmed njih, ki sem jih v svoji skorajda dve desetletji dolgi poklicni dobi na tem področju, kot neke vrste njihov sopotnik, spoznal. Številka tistih, ki so zavestno zaključili svojo življenjsko pot, žal nikakor ni bagatelna ter se počasi približuje številki dvesto in sedaj že srečujem drugo generacijo, torej največkrat sinove, pa tudi kakšno hčerko, ki nekako stopa po podobni poti in »seda«, karikirano povedano, na isti stol v moji pisarni. Kri ni voda, pravijo, in to povsem drži, kar velja tudi za podredno izhajajoče gene in kromosome. In mimogrede; sedaj, ko je 1. november za nami, se ob tem morda spomnite t. i. »socialnih grobov«, ki so zadnje počivališče premnogih brezdomnih ljudi!

Naj se vrnem nazaj k statistiki in veliki smrtnosti brezdomcev, iz katere jasno izhaja dejstvo, da ne moremo povzemati statistike samo skozi en sam imenovalac. Zamislimo si, da bi bila njihova življenjska doba enako dolga, kot je povprečje v naši družbi.

Sam sem sicer prvi, ki jim želim tako dolgo življenjsko dobo, in to podpišem tako z desno kot tudi z levo roko, če bi le držalo, a realnost je žal drugačna, črna in tudi temna ...

Koliko pa bi bilo v tem primeru brezdomnih ljudi?!

PODPIRAM!

Kupec Matevž je o prodajalki Urški povedal:

»Urška je naša najnovejša prodajalka in ima odličnega učitelja Adija, pa vendar se bolje počutim, ko časopis kupim od punce ... haha.«

Prodajalka Urška iz Kopra (št. 36) je o sebi povedala:

»Prodaja mi gre kar dobro od rok in rada vidim, ko se isti kupci in kupke vračajo po še. Prodaja je najbolj uspešna, ko imaš svoj krog rednih odjemalcev.«

Pripravila: Biba

foto: Biba

foto: arhiv Šent

Kupec Srečko je o prodajalcu Vilku iz Nove Gorice povedal:

»Revijo Kralji ulice redno kupuje predvsem moj oče. Tudi sam jo preberem in kdaj kupim iz razloga, ker je čtivo kvalitetno.«

Prodajalec Vilko je o sebi povedal:

»KU prodajam zato, da si finančno opomorem in da lahko lažje poravnam mesečne obveznosti. Znašel sem se pač v takšni situaciji in s prodajo KU pomagam tako sebi kot drugim. Prodajalec sem 2 leti in slabih izkušenj do sedaj skorajda nisem imel. Po drugi strani sem spoznal precej različnih ljudi, ki jih sicer ne bi, in si tako razširil socialno mrežo. Omenjeni ljudje mi občasno pomagajo na najrazličnejše načine.«

Pripravila: Meta Rutar

SMS-KOMENTARNICA: 030 323 306

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI SMS-KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. V OBLIKI SMS-SPOROČIL JIH OB VSAKRŠNI URI LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 306. VABLJENI K SODELOVANJU!

23. 10.>> Lep pozdrav vsem. Včeraj sem kupil Kralje ulice pri prodajalcu št. 27 (Denis - op. uredništva) pred trgovino Hofer v Kopru. Danes pa sem ga z zanimanjem v celoti prebral. Za nakup sem se odločil zaradi njegove prijaznosti. Časopis zasluži vso pohvalo kot tudi prodajalec in ostali. Lep pozdrav vsem, Aljoša

03. 11.>> Živjo, rad bi pohvalil prodajalca št. 65 - Milana (Končino - op. uredništva), ki prodaja Kralje ulice na Prešernovem trgu. Je zelo prijazen, simpatičen, ljubezniv in urejen. Jaz igram harmoniko tudi na Prešernovem trgu in ker je gospod velik ljubitelj moje glasbe, KU vedno kupim pri njemu. Upam, da bo najin odnos še naprej topel kot do sedaj. Pozdravljam vse bralce in se zahvaljujem uredništvu za pozornost. Pozdrav od veselega harmonikarja

04. 11.>> Samo pohvalim lahko prodajalca Danila - št. 31 (Mauka iz Kopra - op. uredništva). Rad poklepeta, je razgledan, prijazen in vljuden. Vse to danes v naši družbi pogrešamo. V avgustu sem kupila 4 izvide časopisa in jih poslala kolegicam, da se seznanijo z njim. Vsem je bil všeč. Vse dobro želim in naj živijo Kralji. Lp, Iv

05. 11.>> Lepo je, da ste v Kraljih predstavili našega koprskega kralja Danila (Mauka - op. uredništva). Kot je razbrati, je priljubljen. Ni lepotec, ima pa notranjo lepoto. Da bi bilo več takih v parlamentu in drugih ustanovah. Fajn bodite. Srečno! Ivička

06. 11.>> Živjo... vsakič znova z veseljem kupim Kralje pri prijaznem gospodu Borisu (Marašu - op. uredništva), prodajalec št. 341, v podhodu železniške postaje Ljubljana. Revija je krasna, vredna vsakega centa. Lp, Nina

06. 11.>> Zelo prijazen možakar, št. 458 (Ljubiša Šordjan - op. uredništva). Mitja

07. 11.>> Prodajalec 387 (Tadej Gabrovec - op. uredništva) je res prijazen. Lepo je poklepetati z njim in takemu človeku z veseljem nekaj prispevam, tudi če sam nimam preveč.

MILOŠEV FOTOGRAFSKI KOTIČEK

Hoja

foto: Miloš Stosić

Brezimna

foto: Miloš Stosić

Lekarna

foto: Miloš Stosić

Prekrivanje

foto: Miloš Stosić

Roka roki

foto: Miloš Stosić

BREZPLAČNE PRIREDITVE

Razstave, predavanja

KAJ: Fotografska razstava Multitaskerji - fotografi revije Mladina v sočasni sodobni umetnosti (avtorji: Igor Andjelić, Uroš Abram, Miha Fras, Borut Krajnc, Matej Leskovšek, Borut Peterlin, Nada Žgank)
KJE: Cankarjev dom, Prešernova c. 10, Mala galerija
KDAJ: 17. 12. 2014. - 25. 1. 2015

KAJ: Vihar sovražen svet pretresa: razstava ob stoletnici začetka prve svetovne vojne
KJE: NUK, Turjaška 1
KDAJ: 9. 10. 2014 - 10. 1. 2015
vsak dan razen nedelje od 8.00 do 20.00
v soboto od 9.00 do 14.00.

KAJ: Razstava Raztezanje kiparskih struktur (Raznolik prikaz in prerez sodobnega kiparstva umetnikov Dušan Tršar, Jiři Bezla, Boris Beja, Saba Skaberne, Vera Stanković, Primož Pugelj, Paola Korošec, Matej Košir in Tomaž Furlan)
KJE: Mestna galerija, Mestni trg 5
KDAJ: 20. 11. 2014 - 15. 1. 2015
torek - nedelja: 11.00 - 19.00
četrtek: 11.00 - 21.00
ponedeljki: zaprto

KAJ: Prstene lune, Slike 2010-2014 - Ira Niero Marušič
KJE: Bežigradska galerija 2, Vodovodna 3
KDAJ: 12. 11. - 21. 12.

KAJ: Fotografska razstava Sence 2013-2014 - Luka Dolmark
KJE: Bežigradska galerija 1, Dunajska 31
KDAJ: 19. 11. - 23. 12.
KAJ: Fotografska razstava Filmi v fotografiji - Željko Stevanić
KJE: Cankarjev dom, Prešernova c. 10, Mala galerija
KDAJ: 29. 10. - 14. 12.

KAJ: Nemški animirani film (izbor animiranih filmov, kulise iz filmov ter grafik in plakati)
KJE: Galerija Vžigalica, Trg francoske revolucije 7
KDAJ: 2. 12. 2014 - 18. 1. 2015 (odprtje razstave: torek, 2. 12., ob 19.00)

KAJ: Glasba in njen odsev časa - dr. Mitja Reichenberg
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, 3. nadstropje
KDAJ: 9. 12. ob 18.00

KAJ: Ljudje in tradicija Indije: od Kašmirja do Orise - mag. Ksenija Čermelj
KJE: Knjižnica dr. France Škerl, Vojkova cesta 87a
KDAJ: 2. 12. ob 18.00

Janez

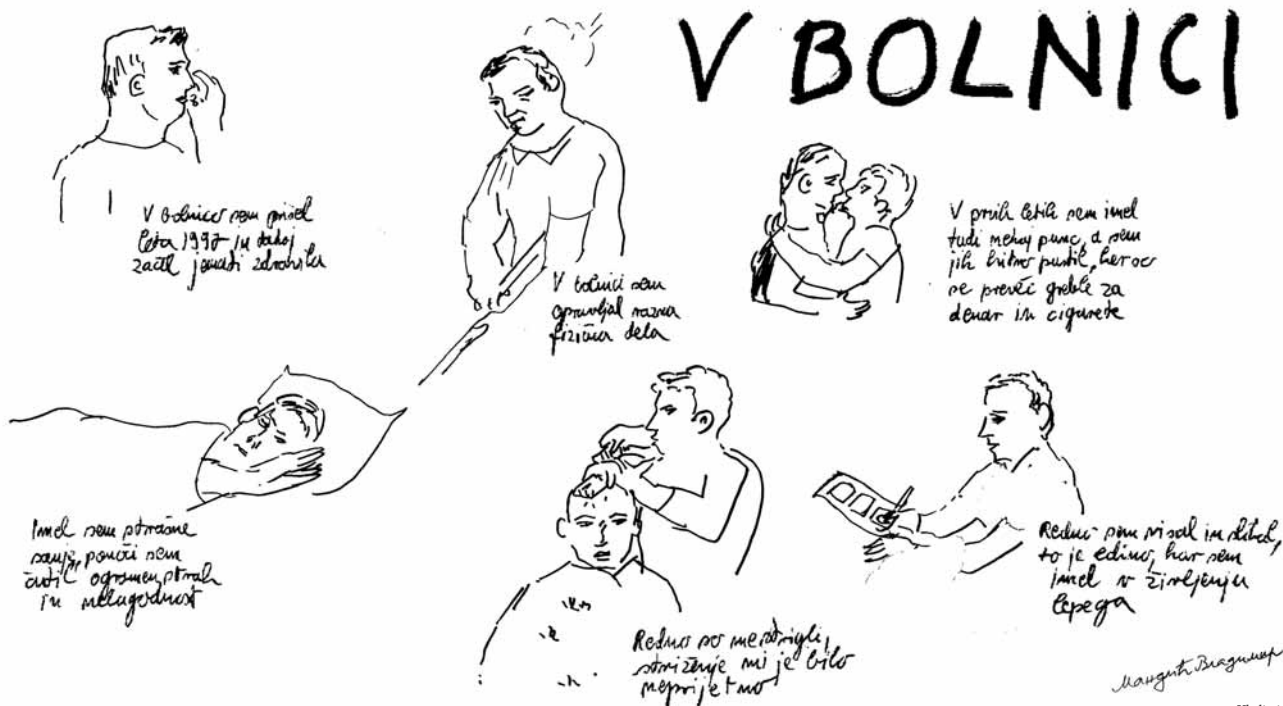
Literarni večeri, predstavitev knjig

KAJ: Pogovor ob izidu knjige Prebujanje človeštva avtorja Benjamina Crema
KJE: Kavarna in knjigarna Barabuk, Rimska 23
KDAJ: 4. 12. ob 19.00

KAJ: Pesniško pogovorni večer Na pesniškem tandemu z Ivanom Dobnikom - Petra Koršič
KJE: Trubarjeva hiša literature, Stritarjeva 7
KDAJ: 19. 12. ob 19.00

KAJ: Moje življenje z Ježkom - Jana Milčinski
KJE: Knjižnica Zalog, Zaloška cesta 220
KDAJ: 8. 12. ob 17.30

Prireditelji, vabljeni k objavljanju svojih brezplačnih prireditev!
Pišite nam na e-naslov:
urednistvo@kraljiulice.org.

Vladimir Mandić

OGLASNA DESKA

Ho, ho, ho decembrsko rajanje je tu. Zato le hitro v Posredovalnico rabljenih predmetov na Poljansko cesto 14, kjer vas čaka poceni nakup adventnih venčkov, jasic, okraskov in najrazličnejših darilc za najmlajše in tudi za odrasle. Se vidimo.

V našem dnevnem centru za uporabnike prepovedanih drog v novi Gorici bi nam prav prišli sledeči artikli:

- vrtno orodje vseh vrst,
- samokolnica,
- štedilnik,
- pralni stroj,
- hladilnik.

Vešeli bomo vaših prispevkov, rabljenih ... Pokličete nas lahko na: 031 607 245 ali 05/330 96 03.

Izvajamo selitve, praznenje stanovanj, podstrešij, kleti ipd. Nudimo tudi pomoč na domu. Tel.: 070 488 779, Klaydija

Upokojeni kralj (ulice) O'Tone Prvi izdelujem vse sorte. Najnovejša ljubezen je izdelava modelov avionov, če in ko kakšnega dobim, saj gre vsa pokojnina za bivanje v domu starejših. Če ima kdo kaj viška, bom vesel vsakega modela. Kontakt: GSM: 031 727 500.

Udeleženci glasbene delavnice in delavnice izdelovanja instrumentov iz recikliranih materialov so pod vodstvom mentorja Iztoka Korena izdali CD z naslovom Ulične žvrgoljivosti. Naročila zanj sprejemamo preko e-pošte:

urednistvo@kraljiulice.org oziroma info@kraljiulice.org. CD pa je možno kupiti tudi pri naših prodajalcih. Cena znaša 2 €.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsako sredo od 15h - 17h v Športni center Bežigrad (balon) na nogometno ulico. Vsi dobrodošli!

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Ponosno obveščamo kupce revije in vse morebitne interesente, da je izšla zbirka pesmi, aforizmov, šal, grafitov in nadglasov, imenovana Tlakovanke (po ceni 4 €). Sprejemamo naročila preko mejla urednistvo@kraljiulice.org oziroma info@kraljiulice.org, dostopna pa je tudi pri naših prodajalcih. Vabljeni k nakupu!

029
KRALJI
ULICE

POPOLNOMA SVEŽE NAPACANA NOVA GRAFITARSKA IN STREET ART RUBRIKA »Z GLAVO V ZID«

CRTAJ, CRTAJ, CRTAJ

Spomnim se tistega zvoka pssss, ki nastane ob trenutku, ko s prstom pritisneš na sprej, namenjen barvanju kovinskih delov, da jih tako zaščitiš pred rjo in obenem polepšaš izdelek.

Zvok je res nekaj posebnega in če bi kdaj sprejal po stenah, bi v tem početju zagotovo našel večje ambicije, kot mi jih zagotavlja sam zvok. Potem bi znal risati in dnevno bi ustvaril vsaj nekaj risb z različnimi tehnikami. Preizkušal bi se v vseh barvah in oblikah, risal pa bi motive povsem fantazijske narave. Vsakodnevno bi »risarsko« garal vse do točke, ko bi si rekel: Zdaj sem dovolj dober, da grem polepšat Ljubljano in ostalim pokazem, kako lepo znam risati. Morda bi bila njihova dela, če bi družba umetnike prepoznala prej, na voljo v galerijah in na razstavah. Ker pa jih nismo videli ali prepoznali, ustvarjajo kar na ulicah in si sami krijejo stroške za barve, pri tem pa tvegajo, da jih bodo ljudje napadli (fizično ali besedno), poleg tega pa tvegajo tudi pregon s strani oblasti oziroma denarno kazen. Kljub temu vztrajajo in lepšajo ljubljanske ulice. Vode žejnim, kruha lačnim, grafitarjem pa

foto: Žigažaga

dolge stene galerij! Umetniki so prvi v vrsti, v katero vlada posega z vse manjšim proračunom. Država na določeni točki meni, da umetnikov za sestavo širše družbe enostavno ne potrebuje. Verjetno pa risar ne riše zgolj zaradi podpore države, temveč ker se

na ta način izraža. In brez tega, kakor da ne zna živeti. To nosi v sebi in zato se mi zdi, da bi zaslužil večjo družbeno toleranco.

Žigažaga

MAGIČNI LIK

pripravila: Helena Koren

Vodoravno in navpično:

- (1) Zvezda venera na jutranjem nebu,
- (2) tekočina za izdelavo barvil,
- (3) italijanski politik (1877 – 1959), Enrico de ...,
- (4) mesto v Nigeriji,
- (5) migetalka, majhen nitast izrastek na celici, ki omogoča gibanje njej sami ali povzroča gibanje tekočine okoli nje,
- (6) velik, aromatičen in sočen tropski sadež.

030
KRALJI
ULICE

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						

Aforizem

KAJ JE SREČA?
SREČA JE, KO KLOŠARJU POTRKA SMRT NA VRATA
NJEGOVEGA DOMA POD MOSTOM, NJEGA PA NI DOMA!

Gregor B. Hann

ČE NE BI BILO PEKLA,
BI BILI TUDI HUDIČI BREZDOMCI.

Jurij Kunaver

SUDOKU

8		6	4					2
1		9						4
		2				3		
			5	8	2	4		
				3			8	7
3					6			
	9			6	5			
	7		9					
	1		8	2	7	5		

Šale

MODERNI ČASI

- telefoni nimajo tipk
- avtomatska vrata nimajo kljuk
- poletje je brez sonca
- Coca-Cola je brez sladkorja
- kava je brez kofeina
- tobak je brez nikotina
- mleko je brez mlečne maščobe
- mladina je brez pameti
- današnji moški pa so brez jajc

Helena Koren

Nek klošar se je odločil, da bo šel nabirat gobe ter jih prodal, da bo imel za nakup cigaret in hrane. Tako pride do neke hiše s polno košaro gob in pozvoni, nakar mu vrata odpre gospa in ga vpraša: »Kaj pa želite?«

»Gobe prodajam, zelo poceni!«

»Oprostite, ampak te gobe so strupene.«

»Škoda, da so strupene, jaz pa sem jih nabiral s takim užitek!«

Gregor B. Hann

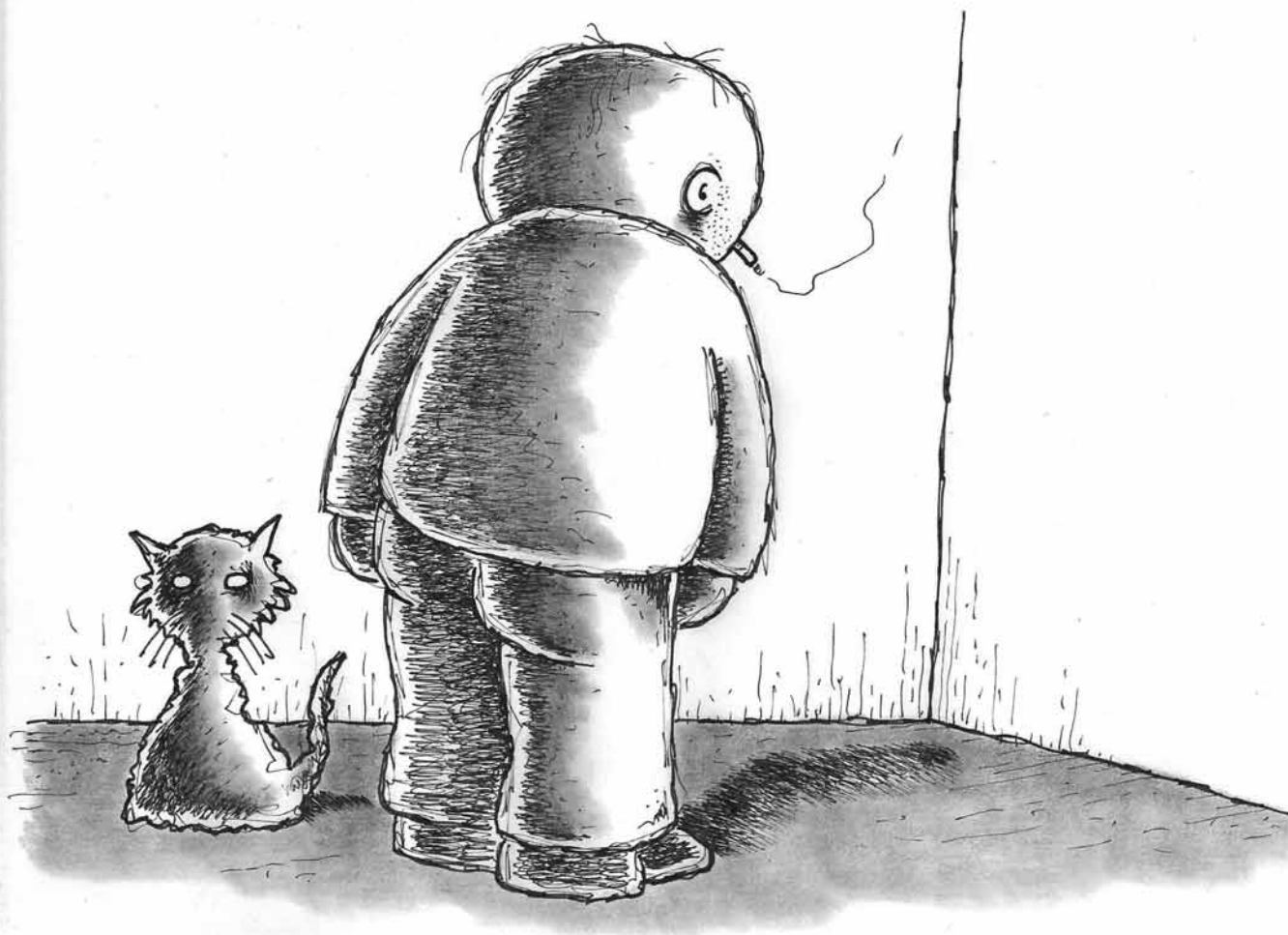
POZOR - NAGRADNA IGRA

Pravilno izpolnjen magični lik ali sudoku pošljite na naslov: Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana - in se potegujte za zabavne nagrade: knjigo Franja Franciča Meseno spoznanje, Tlakovanke (zbirka pesmi, aforizmov, šal, grafitov in nadoglasov), stripovski zvezek Stripnik III, DVD-trojček, zgoščenko »Odpeti pesniki« - izbirate lahko med pesmimi Daneta Zajca, Srečka Kosovela in Nika Grafenauerja ter zgoščenko Ulični žvrgoljivosti Kraljev ulice.

Iskrene čestitke nagrajencem prejšnje pravilno rešene nagradne uganke, ki so: Ana Košir iz Vojnika, Tanja Oranič iz Križ, Igor Lapornik iz Trbovelj ter Nuška Vahčič, Mitja Konstantinovič in Peter Podgoršek iz Ljubljane.

Vsa bitja,
ne glede na velikost, obliko, leta
ali vrsto,
na določeni točki
življenja
razmišljajo o begu od doma.

© WOLF CARSTENS '14
© JANNE KARLSSON

ROCKY IN ANITA

Rocky - moj najboljši
prijatelj.

